

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

RIBE AMTS
SOGNERAADSFORENING

GENNEM 50 AAR

1882 — 1932

VED
HANS DUBORG

TIL Sogneraadforeningens 50 Aars Jubilæum bringer jeg Foreningen en hjertelig Lykønskning.

Den Udvikling, den kommunale Forvaltning har gennemgaaet i det sidste halve Aarhundrede, har været saa omfattende, at næppe nogen kan have forestillet sig den, da Rammerne for den nugældende Ordning af Sognekommunernes Styrelse jastlagdes ved Loven af 6. Juli 1867. Fra at angaa forholdsvis faa og i sig selv nogenlunde begrænsede Omraader har Kommunalforvaltningen udviklet sig saaledes, at det kommunale Styre nu har Relation til snart sagt de fleste af Dagliglivets Foreteelser. Saa omfattende Omraaderne er blevet, forstaar det sig selv, at Maaden, hvorpaa det sognekommunale Styre evner at løse sin Opgave, bliver af den største Betydning, saa meget mere som Kommunerne den Dag i Dag selv maa fremskaffe den allenvæsentligste Del af de Midler, de mangfoldige Opgavers Løsning udkræver.

Den stedfundne mægtige Udvikling har forlængst godtgjort ikke blot Berettigelsen, men næsten Nødvendigheden af en Sammenslutning af Amtets Sogneraad, hvor betydningsfulde Spørgsmaal af fælles Interesse for Kommunerne kan drøftes, saaledes at de mange Foranstaltninger paa Kommunalforvaltningens Omraade kan udføres saa hensigtsmæssigt og ensartet som muligt Amtet over, og Initiativ til Gennemførelse af Forbedringer kan tages paa den Maade, som tjener ikke blot den enkelte Kommune, men Helheden bedst.

Som en af de første Amtssammenslutninger her i Landet stiftedes Ribe Amtssogneraadforening for 50 Aar siden, og med lykkelig Haand har Foreningen i de forløbne Aar vidst at løse de Opgaver, der stillede den. Til min Hyldest til Foreningen paa Jubilæumsdagen føjer jeg derfor Ønsket om en Fremtid, der maa være Arbejdet i de svundne Aar værdig.

Ribe Amtsgaard, i September 1932.

P. HERSCHEND.

Bestyrelsesmedlemmer i Ribe Amts Sogneraadforening.

<i>Baltzer Hansen</i> , Lundtofte, Føvling-Holsted	1882—1899
<i>Jens Holm</i> , Vejen-Læborg	1882—1895
<i>Niels Hansen</i> , Malt-Folding	1882—1895
<i>K. Birk</i> , Skanderup	1895—1898
<i>Anton Hjort</i> , Tobøl, Føvling-Holsted	1895—1908
<i>Ib Søndergaard</i> , Thorstrup-Horne	1895—1899
Lærer <i>Andersen</i> , Esbjerg	1895—1898
Lærer <i>P. J. Nielsen</i> , Darum	1898—1899
<i>Lambert Hansen</i> , Darum	1899—1903
<i>Jeppe Madsen</i> , Malt-Folding	1899—1903
<i>Klaus Okholm</i> , Vester Vedsted	1899—1908
<i>Jens Østergaard</i> Tistrup	1899—1906
Folketingsmand <i>Jørgen Jørgensen</i> , Kalslund	1903—1907
<i>Kr. Moes</i> , Vamdrup	1903—1907
Nationalbankdirektør <i>Johannes Lauridsen</i> , Vejen	1906—1908
Folketingsmand <i>Vilhelm Pinholt</i> , Vejrs, Ho-Oksby	1906—1918
<i>S. Kr. Sørensen</i> , Øse-Næshjerg	1907—1921
<i>Marinus Lundgaard</i> , Darum	1908—1909
<i>Jens Kristiansen</i> , Tistrup	1908—1918
<i>Herman Madsen</i> , Nielsbygaard, Føvling fra	1908
<i>Hans Sørensen</i> , Schæffergaard, Bryndum-Vester Nebel	1909—1921
<i>Thomas Lorentzen</i> , Frisvad, Varde Landsogn	1918—1919
<i>Jens Sørensen</i> , Ølgod	1918—1922
<i>Anders Andersen</i> , Brørup	1919—1926
Lærer <i>S. P. Ernebjerg</i> , Vester Vedsted	1921—1931
<i>Laurids Lauridsen</i> , Starup fra	1921
<i>N. M. Petersen</i> , Tistrup	1922—1924
<i>Peter Jessen</i> , Thorstrup-Horne	1924—1930
<i>Hans Duborg</i> , Gredsted, Jernved fra	1926
<i>Karl Andersen</i> , Janderup fra	1930
<i>R. Eskesen</i> , Scest fra	1931

Baltzer Hansen.

Sogneraadforeningens Formænd.

Gaardejer *Baltzer Hansen*, Lundtofte, Føvling, 1882—1899.

Gaardejer *Anton Hjort*, Tobøl, Føvling, 1899—1908.

Folketingsmand *Vilhelm Pinholt*, Vejrs, 1908—1918.

Gaardejer *Hans Sørensen*, Schæffergaard, Bryndum, 1918—1921.

Lærer *S. P. Ernebjerg*, Vester Vedsted, 1921—1931.

Gaardejer *Hans Duborg*, Gredsted, fra 1931.

Ribe Amts Sogneraadforening.

Forhistorie.

Landkommunalloven af 1867 gav Sognebestyrelserne Navneforandring fra Sogneforstanderskab til Sogneraad, og omtrent samtidig — i en Del Sogne dog noget før — gaar Formandsskabet over fra Sognepræsten til et af de valgte Medlemmer. Dette i Forbindelse med stigende Oplysning og ansvarsbevidst Interesse gør, at i Slutningen af 1870'erne er der flere Sogneraadformænd, der mener det heldigt at komme sammen en Gang aarlig for at drøfte Fællesinteresser.

Den førende ved disse Fællesmøder og den egentlige Ophavsmand til Sammenkomsterne var Formanden for Føvling-Holsted Sogneraad, Gaardejer *Baltzer Hansen*, Lundtofte. Og naar det nu — 50 Aar efter — er muligt at give et lille Rids af de Spørgsmaal, som drøftedes i de første Aaringer, saa er det hans Protokoltilførsler, der gengives.

Til de første Møder var Indbyderne *Kristian Madsen*, Vejen-Læborg, og *Niels Hansen*, Malt-Folding. Der er ikke nævnt Forhandlingsemner. 1880 indbyder *Baltzer Hansen* til Møde i Holsted for at forhandle om Forandring i Kommunernes Laaneforhold.

Ved dette Møde kom man ind paa — hvad der ogsaa fra først af havde været Indbydernes Hensigt — at forsøge Dannelsen af en Sogneraadforening, som kunde 1) drøfte de Sogneraadssager, som Foreningens Medlemmer fremsatte til Forhandling, 2) og virke hen til, at Sogneraadene kunde enes om fælles Optræden ved forskellige Lejligheder.

Disse Tanker blev nærmere drøftet i de paafølgende Maaneder, og ved et Møde i Bramminge 1881 blev det overdraget *Baltzer Hansen* og *Niels Hansen* at udarbejde et Forslag til Vedtægter for Ribe Amts Sogneraadforening, ligesom det vedtoges indtil videre at betragte Bramminge som Amtets mest centrale Mødeplads.

Foreningen stiftes 21. Oktober 1882.

Ribe Amts Sogneraadforening stiftedes derefter ved Modet i Bramminge den 21. Oktober 1882. *Baltzer Hansen* forelagde det udarbejdede Forslag til Vedtægter, der vedtoges enstemmig og som i det væsentligste er gældende den Dag i Dag.

Til Bestyrelse valgtes *Baltzer Hansen*, *Jens Holm*, *Vejen-Læborg*, og *Niels Hansen*, Malt-Folding.

S. Frederiksen, Lustrup-Tved-Tange, indledede Forhandling om Forsørgelsesretten ved 5-aarigt Ophold i en Kommune og udtalte, at det var uheldigt, naar Familier blev tvungne til efter et 4-aarigt Ophold i en Kommune at flytte andet Steds hen, idet ingen vilde leje dem Hus for ikke derved at bidrage til, at Familien blev forsørgelsesberettiget i deres Kommune. En saadan driven ud af Stilling er meget slemt for vedkommende og kan let blive Aarsag til, at Familien bliver trængende til Fattighjælp. Kunde der ikke bødes herpaa ved, at Fattigunderstøttelsen uddeltes amtsvis.

Niels Hansen, Malt, gjorde opmærksom paa, at man paa anden Maade havde søgt at bøde paa dette Forhold, dels ved at Sogneraadet har Pligt til at sørge for Husly til dem, der ikke selv kan skaffe det, og tillige har den Tanke været fremsat og forhandlet at afskaffe 5-aarigt Ophold som Betingelse for at vinde Forsørgelsesret, saaledes at enten skal Fødekommunen vedblive at være Forsørgelsesstedet, eller ogsaa kunde Forsørgelsesret først erhverves efter et længere Ophold.

Det bestemtes, at Spørgsmaalet om amtsvis Forsørgelse skulde tages op ved et senere Møde. *Baltzer Hansen* og *Niels Hansen* mente dog, at en saadan Fordeling næppe blev retfærdig og sikkert dyrere end det daværende.

Niels Hansen, Malt, fremdrog den Ulempe for Grænsekommunerne, at de i større Tal end andre Kommuner faar Personer til Forsørgelse, som hverken har vundet Ret ved Fødsel eller 5-aarigt Ophold paa Grund af en stærk Rejsen ud og ind over Grænsen. *H. Danielsen*, Lustrup, understregede dette, og *Baltzer Hansen* opfordrede Sogneraadene til ved et senere Møde at fremkomme med saa mange Eksempler som muligt paa slige Uheldigheder, saa var det dog muligt, at man kunde gøre Lovgivningsmagten opmærksom derpaa og ad den Vej bidrage til en heldigere Ordning af disse Forhold.

S. Frederiksen stillede derpaa det Spørgsmaal, om det var ønskeligt, at en Tvangsarbejdsanstalt indrettedes for hele Amtet. *Niels Hansen* ansaa det ogsaa for heldigt, navnlig af Hensyn til, at man derved mere kunde gøre Skel mellem værdige og uværdige trængende. Flere andre Medlemmer var af samme Mening, ligesom man var enige i, at det i flere Henseender ikke var heldigt, at Børn opdroges paa Fattiggaarden, naar disse altfor meget tillige skulde være Hjem til Individer, der burde indsættes i Tvangsarbejdsanstalten.

Det vedtoges, at et Udvalg — *Baltzer Hansen* og *S. Frederiksen* — udarbejder et Forslag til Andragende til Amtet om en Tvangsarbejdsanstalt.

Niels Hansen, Malt, omtalte det uheldige i, at den Del af Kommuneskatterne, som fordeles efter Hartkorn, kan paa lige gode Ejen-

domme blive til højst forskellige Beløb, fordi Hartkornsansættelsen ikke længere er en rigtig Maalestok for Dyrkningsværdien. Ved de stærkt stigende Skatter er dette uretfærdigt. Selvfølgelig maa en Prioritet, som en høj Hartkornsansættelse er, respekteres, men Indlederen kunde tænke sig, at en vis Part bundfældes som en Kommune-Gammelskat, medens Resten af de faste Skatter af Jordejendom i Kommunen maatte fordeles efter en hel anden Takst. Den Part af Skatten, som udskrives paa Formue og Lejlighed, kommer ikke dette Forhold ved.

1883.

Formanden, *Baltzer Hansen*, bød Velkommen til de 20 Kommuner, der var repræsenterede. Grindsted-Grene havde ogsaa givet Tilslutning til Sogneraadforeningen, men paa Grund af den lange Rejse til Bramminge (2 Dage) mødte de endnu ikke denne Gang.

Skrivelse fra *N. Eriksen*, Silkeborgegnen, hvori Sogneraadforeningen opfordres til ved et paatænkt Møde i Skanderborg af Delegerede fra Sogneraadene at lade sig repræsentere. Dertil valgtes Formanden.

Det i 1882 nedsatte Udvalg angaaende en Tvangsarbejdsanstalt fremlagde Forslag. Som Støtte herfor fremhævedes a) at det er meget uheldigt at have saadanne Personer, som hører hjemme i Tvangsarbejdsanstalterne, paa de almindelige Fattiggaarde sammen med ældre ordentlige Mennesker og navnlig med Børn, b) men at man som oftest afholder sig fra at sende dem enten til Horsens eller Ringkøbing paa Grund af den dermed forbundne Bekostning, c) at Byrderne for den omtalte Kommune bliver mere fordelt.

Bonnesen, Skanderup, foreslog at sende Andragende til Underskrift eller Forkastelse til samtlige Sogneraad, hvorefter en Redegørelse udarbejdes af Bestyrelsen, og Andragendet indsendes til Amsraadet. Dette vedtoges.

Baltzer Hansen foreslog, at der sker Henvendelse til Rigsdagen for at forsøge, om vi muligt kunde blive stillede over for Udlandet, ligesom dette er stillet over for os med Hensyn til fattiges Forsørgelse. Navnlig Grænsekommunerne i Ribe Amt er uheldigt stillede. Folk, som har Hjemstedsbevis herfra, vedbliver at være forsørgelsesberettiget her, selv om de opholder sig nok saa længe i Slesvig, hvorimod Slesvigerne vinder Forsørgelsesret her ved Ophold i en Kommune i 15 Aar. Han foreslog, at Staten eller Amtet overtog Forsørgelsespligten over for de Folk, der udvandrede til Slesvig og først vendte tilbage efter en længere Aarrække.

Købmand *V. Schmidt*, Brørup-Lindknud, henstillede til Forsamlingen, at der til Bestyrelsen indsendes alle Oplysninger om Tilfælde af uretfærdige Forsørgelsessager — noget, Grænsesognene er stærkt udsatte for —, for der at bearbejdes og derefter sende Andragendet til Regering og Rigsdag.

1884.

Forhandlingen fortsattes om Grænsesognenes Forsørgelses-sager. *Baltzer Hansen, Birk, Skanderup, Nielsen, Seest, Jørgensen, Guldager, V. Hansen, Andst, Jes Andersen, Gørding-Vejrup, og V. Schmidt, Brørup-Lindknud*, fremkom med mange Tilfælde, hvor Amtet efter den gældende Lovgivning havde dømt Kommunerne til store Byrder, som mentes rettelig at høre hjemme under Statsforsørgelse. Det vedtoges enstemmigt indtrængende at bede Lovgivningsmagten tage Spørgsmaalet op til saglig Behandling.

Jens Holm, Vejen, fremdrog Spørgsmaalet om Betaling for Sprøjte-kørsel, og *Jørgensen, Guldager*, spørger om, hvordan den paabudte Indberetning om fri Næring skal forstaas.

1885.

Forhandling om Indbetaling af Skatter af Kommunens Ejendomme under Provisoriet. Følgende Henvendelse vedtoges:

Til Ribe Amtsraad.

Grundlovens § 49 bestemmer: »Forinden Finansloven er vedtaget, maa Skatterne ej opkræves«. — I Lov om Landkommunernes Styrelse § 47 hedder det, at Amtsraadet kan gøre Ansvar gældende, hvis Sogne- raadet har foretaget ulovhjemlede Udgifter.

Under Henviisning til disse Lovbestemmelser tillader man sig at spørge det høje Amtsraad, om det vil gøre Ansvar gældende mod Sogne- raadet, hvis det under de nuværende Forhold bestemmer sig til at be- tale Skat af Kommunens Ejendomme.

1886.

1. Fortsættelsesskoler og Pogeskoler.

Der var overvejende Stemning for ved en udstrakt Benyttelse af Pogeskoler om Vinteren at forkorte Vejlængden for de mindre Børn og for derved at give Plads i Hovedskolerne for den konfirmerede Ung- dom, og man forment, at enhver flink Dreng og Pige, selv i en Tje- neste, maatte kunne betinge sig Ret til i 3 a 4 Vintermaaneder at maatte søge Skolen mod at hjælpe Morgen og Aften i Huset og imod at tjene for en moderat Løn.

2. Ophævelse af Stempelafgift paa Pantebreve.

Man var fuldstændig enige i, at stipuleret Gæld ikke burde be- tragtes som Skatteobjekt og vedtog en Henstilling til Egnens Rigsdags- mænd om at søge dette Forhold ændret.

1891.

Forhandlingen om Lov af 9. April 1891 om Alderdomsunder- støttelse førte til følgende Protokolltilførsel: »Idet man erkender

det humane i Lovens Bestemmelser, er et betydeligt Flertal af den Formening, at saadant kunde være opnaaet ved en Paragraf i Fattigloven. Det vilde have været mindre byrdefuldt. Og at en Belingelse for en gennemført Lov om Alderdomsunderstøttelse absolut maatte være et Tilskud fra Statskassen af den indirekte Beskatning, f. Eks. Ølskatten, som ogsaa i sin Tid givet Bidrag som Selvhjælp.« (Altsaa Kravet om Folkeforsikring.)

Man vedtog at holde nyt Møde paa et senere Tidspunkt om denne Sag.

1892.

Fortsat Forhandling om Alderdomsunderstøttelsen.

Stiftamtmanden betonedede med særlig Henblik paa den almindelige Klage over den store Byrde, Alderdomsunderstøttelsen lægger paa Kommunerne, og at denne Byrde er vidt forskellig, at Forskellen næppe bliver saa stor, om Skellet mellem Fattig- og Alderdomsunderstøttede praktiseres nogenlunde ens i Kommunerne.

Det vedtoges at optage Spørgsmaalet ved næste Aarsmøde, idet man erkendte Ønskeligheden af en nogenlunde ensartet Fremgangsmaade fra Kommune til Kommune.

1893.

1. Fortsat Forhandling om Alderdomsforsørgelse resulterede i, at denne er en Byrde, der falder meget forskelligt paa de forskellige Kommuner, og at Evnen til at bære Byrderne som oftest staar i omvendt Forhold til disse. Allerede paa nærværende Stade af Sagen maa man særlig fremhæve, at den Ret, den nydende har til at oppebære Alderdomsunderstøttelse ved Ophold i en eller anden Kommune, upaatvivlelig vil blive misbrugt. Ligeledes maa man efter den Erfaring, man har fra de saakaldte Stationsbyer, nære Frygt for, at Fordringerne om Understøttelse vil blive stigende og generende.

2. Fortsættelsesskoler. Skolen for den konfirmerede Ungdom, formener man, bør have en betydelig Støtte af Staten, der har Interesse i at opdrage duelige Statsborgere, der ved en forhøjet Arbejdsdygtighed ad indirekte Vej tilfører Staten store Indtægter.

5. April 1895.

(Ekstraordinært Møde).

Mødet foranledigedes af, at Amtsraadet havde indstillet til Ministeriet, at Amtslandevejen fra Kolding til Varde paa Strækningen fra Andst Bro til Holsted skulde udgaa af Landevejenes Klasse for at overgaa til de tilgrænsende Kommuner som Bivej.

Mødet vedtog en Henvendelse til Amtsraadet med en motiveret Fremstilling herimod.

1895.

1. Forslag til Lov om Skoleordning.

Man vedtog at indstille til Rigsdagen:

- a. at, naar Klasseinddelingen er saaledes, at nogenlunde ens udviklede Børn søger samme Skole, Maksimumsgrænsen for Antallet da sættes til 50, med det Maal for Øje at gøre det overkommeligt for Kommunerne, at samtlige skolepligtige Børn faar hel Dags Undervisning hver Dag i Vintermaanederne,
- b. at Sogneraadets Indstillingsret til Lærerembederne opretholdes, om ikke udvides, idet man formener, at dette fortrinsvis fører til en indgaaende Undersøgelse af Ansørgernes Kvalifikationer,
- c. at der ved Udgifterne til Undervisningsvæsenet tages nødvendigt Hensyn til Landbrugets økonomiske Vilkaar, og at i alt Fald de mindre Lærerlønninger forbedres ved Tilskud af Statskassen,
- d. at man anser det nuværende Tilsyn for tilstrækkeligt, saa meget mere som Nødvendigheden af, at Undervisningen fremmes tilbørligt, er gaet op for Befolkningens store Flertal. Ansættelsen af en Undervisningsinspektør — en Embedsmand mere — maa man anse for ufornødent.

2. Konvertering af de offentlige Midler.

Der henstilles til Rigsdagen, at de offentlige Midler konverteres til 3 pCt. Rente og 1 pCt. Afdrag, idet Møntforandringen, der har givet Rentenyderne i Stedet for Sølv samme Beløb i Guld, som nu har omtrent den dobbelte Købeevne, berettiger Fordringen om denne Konvertering. Samtlige Kreditforeninger har konverteret, Staten har ogsaa konverteret, men de offentlige Midler holdes oppe i en Rente, der er uforsvarlig. Man vilde finde det højst urigtigt, om en privat Mand, der skyldte store Kapitaler bort, men ogsaa havde store Kapitaler tilgode, fik Lovgivningsmagtens Hjælp til at faa Renten af sine Laan nedsat uden samtidig at faa Forpligtelse over for sine Medborgere til at nedsætte Renten af sine Kapitaler, og dog er det en sliq Retsordning, vi vedvarende lever under.

3. Forslag om større Tilskud af Statskassen til Alderdomsunderstøttelsen. Uddrag af den vedtagne Resolution:

Foranlediget af de stigende Udgifter har Landbrugere og øvrige Næringsdrivende maattet forøge Produktionen, hvorved den indirekte Skat er stegen med 20 Mill. Kroner. Man formener, at en betydelig Del af denne Skat bør anvendes til Støtte for dem, der paa Grund af Alderdom ikke kunde arbejde.

4. Det vedtoges at andrage Amtet om Tilskud til Plejebørn og at dette Tilskud udbetales direkte til Plejehjemsforeningen.

9. April 1898.

1. Lov om Afløsning af Tiender af 8. Maj 1894 § 5 bestemmer, at naar en Tiende er afløst, bortfalder Hartkornsskatten fra

Lovens Ikrafttræden, naar Tiendeejeren for Indenrigsministeriet dokumenterer Tiendepligtens Ophør. § 8 vanskeliggør og § 13 umuliggør i mangfoldige Tilfælde, at Hartkornsskatten kan bortfalde.

Man vedtog at rette Anmodning til de øvrige Amters Sogneraad om Oplysninger i Sagen med Hensyn til Afløsning af de respektive Tiender. Derefter maa Bestyrelsen formulere et Andragende til Regering og Rigsdag om saadanne Ændringer i Loven, at denne faar praktisk Betydning.

2. Amdtsraadsvælget. Forskellige Mænd i forskellige Kredse kom under Omtale, uden at Foreningen fandt sig foranlediget til mere aktiv Optræden.

3. Plejehjemsforeningen. Man fandt, at Plejehjemssagen fortjente al mulig Støtte, særligt ved at Børn ikke taaes paa Fattiggaarden sammen med ældre Lemmer, men at Sogneraadene ved Plejehjemsforeningens Hjælp anbringer dem i gode Hjem.

28. November 1898.

Skoleloven. I Anledning af, at samme bibeholder hver anden Dags Skole hele Aaret og intet Hensyn tager til Klasseinddeling, eventuelt Skole for den konfirmerede Ungdom nogle Vintermaaneder.

Man vedtog, at Bestyrelsen udarbejder et Forslag til Regering og Rigsdag om Hverdagsskole om Vinteren, for at Børnene kunde anvendes til Hjælp ved Arbejdet i Sommertiden. At Børneantallet i Skoler med 3 Klasser maa være 40, i 2 Klasser 35, Børn af alle Aldre, og i Pogeskoler 30. At det ikke kan paalægges en Kommune at bygge en Skole og ansætte en Lærer, om Børneantallet et Par Aar overskrides. Muligt at der bør oprettes en Lærestalt til Uddannelse af Vinterlærere. Forhandling med Ringkøbing Amts Sogneraad og Egnens Rigsdagsmænd om Spørgsmaalet.

28. December 1898.

Man vedtog en saalydende Resolution, der tilstilledes Lovgivningsmagten:

Sogneraadforeningen for Ribe Amt og Repræsentanter for Sogneraad i Ringkøbing Amt vedtog paa et i Esbjerg afholdt Møde,

1. at man formener, at § 11 i Skolelovsforslaget forstaas saaledes, at hver Dags Undervisningen om Vinteren kan bibeholdes, og
2. at § 7 forstaas saaledes, at Børneantallet i en Skole paa Landet med 2 Klasser maa være 74, i 3 Klasser 111 o. s. v.

1899.

1. Skoleloven. Uagtet Ministeriets Opfattelse synes at gaa i anden Retning, vedtog man dog at afvente, om der virkelig vil blive lagt Hindringer i Vejen, naar Kommunerne vilde bringe de i den An-

ledning nødvendige Ofre, saa at man fremdeles som hidtil i Vestjylland, ved at lade Børnene søge Skolen hver Dag om Vinteren, har Ret til at faa dem til Hjælp ved Arbejde i Sommertiden.

2. Tienden. Sogneraadsforeningen fandt, efter det Forhold, hvorunder Tiendebyrden er lagt, ikke paa det samlede Hartkorn, men paa en omend betydelig Del af Hartkornet, og under Hensyn til, at tilsvarende Byrder er allostede uden Erstatning, at der ikke burde forlanges fuld Erstatning ved Aflosningen, men at den bør afløses med 15 à 16 Gange den aarlige Tiendeafgift, ligesom ogsaa Afløsningssummen ikke bør være det 25-dobbelte af Aarsafgiften, idet der maa lages Hensyn til, at Tiendeejeren i Stedet for mangfoldige smaa Ydelser faar en samlet Kapital at hæve Renter af. De fremtidige Udgifter til Kirkens Opretholdelse bør ligeledes lignedes efter Formue og Lejlighed.

3. En Renteskat. Som Forholdene har udviklet sig, særlig efter Møntforandringen i 1873, hvorefter Kapitalen faar Guld for Sølv, formener man, at en Renteskat med Kildebeskatning vilde være retfærdig, formentlig bragt i Udførelse saaledes, at den Renteindtægt, der hæves i Kommunen, beskattes lige med al anden Indtægt paa det Sted, hvor Indtægten hæves, og at det paalægges Rentenyderen at tilbageholde en vis Procent af Renten til Indbetaling i Kommunens Kasse for derfra at fordeles til denne, Amtsfonden og Statskassen.

Anton Hjort.

Formand fra 1899 til 1908.

1900.

Anton Hjort og Formanden for Husmandsbrugskommissionen i Ribe Amt, Cancelliraad *Clausen*, Holsted, indledede en Forhandling om Lov af 21. Marts 1899 — Statshusmandsloddernes Størrelse —

hvor de gjorde opmærksom paa, at Bestemmelsen om Loddernes Størrelse, 3¹/₂ Td. Land middelgod Jord til Takst 12, viste sig at være en Ulempe i de magre Egne, hvor der skal et alt for stort Areal hertil. Men da Loven indeholder Bestemmelse om, at den skal revideres om 5 Aar, vil det vist være rigtigst at benytte de 5 Aar til at gøre Erfaringer for da at kunne fremkomme med Forslag til Forandringer. I Diskussionen deltog *Terkild Kristensen*, Faaborg, *Jeppé Madsen*, Malt, *Klaus Okholm*, V. Vedsted, o. fl. Det vedtoges at følge Formandens Forslag.

Ændringer i Alderdomsunderstøttelsesloven. Folketingsudvalget havde bedt Amterne forespørge Sogneraadene om deres Syn paa Loven. *Søndergaard*, Thorstrup, indledede. I Forhandlingerne deltog *Klaus Moltesen*, Brørup, *Jens Østergaard*, Tistrup, *N. Ohrt*, Seem, *Chr. Moos*, Vamdrup m. fl. Ved Afstemningen afgaves 3 Stemmer for Lovforslaget om faste Takster, medens alle de øvrige Kommuners Repræsentanter stemte for at blive ved den nugældende Lov og i hvert enkelt Tilfælde bevilge efter et Skøn over den paagældendes Trang. Med 16 Stemmer mod 5 vedtoges at anbefale Lovforslagets Bestemmelse om, at der sættes 5 Aar i Stedet for som hidtil 10 Aar, i hvilken de, der kunde faa Understøttelse, skulde have ernæret sig selv forud for det fyldte 60. Aar.

Ulykkesforsikringen. *Jeppé Madsen*, Malt, indledede. Efter Forsikringsraadets Afgørelse har Kommunerne Risikoen i mange Tilfælde, og Indlederen anbefalede derfor, støttet af flere, at tiltræde de samvirkende Sogneraadsforeningers Forslag om Oprettelse af Landkommunernes Ulykkesforsikring. Dette vedtoges.

Foreningens Vedtægter ændredes saaledes, at naar et Bestyrelsesmedlem udtræder af sit Sogneraad, skal han afgaa som Bestyrelsesmedlem ved Valgperiodens Udløb.

1901.

Forhandling om tvungen Folkeforsikring. Folketingsmand *Th. Larsen* holdt et orienterende Foredrag. Han gjorde opmærksom paa, at Alderdomsunderstøttelsen er steget med 300,000 Kr. aarlig, og den har Udsigt til at blive byrdefuld. Loven ændret til faste Takster a 200 Kr. vilde medføre en Udgift for Stat og Kommuner paa 32 Mill. Kroner. Jo mere stræbsom en Mand er, jo mindre Udsigt har han til at faa Understøttelse, jo mere doven, des større. Naar man gennemfører en Folkeforsikring som i Norge og drager hele Folket ind derunder, saa sætter man ikke noget Skel. Gjorde dernæst Rede for, hvordan man havde ordnet denne Sag i Norge og Tyskland, og hvilke Forarbejder, der er gjort for denne Sag i Sverige. Han betonedes, at Forsikringen vil anspore det enkelte Individ til Selvhjælpsbestræbelser. Kunde man opnaa at gennemføre Forsikringen for 10 Millioner Kroner

Statstilskud, medens Alderdomsunderstøttelsen nu koster 11 Millioner Kroner, vilde store Fordele være vundet.

I Forhandlingen deltog *Nis S. Nielsen*, *Føvling*, *Terkild Kristensen*, *Faaborg*, Landstingsmand *Gregers P. Gregersen* m. fl. Der vedtoges en saalydende Resolution: »Ribe Amts Sogneraadforening henstiller til de samvirkende Sogneraadforeninger at indgaa til Regering og Rigsdag med Andragende om, at der gøres Skridt til snarest muligt at oprette en Folkeforsikring, Invaliditets- og Alderdomsforsikring i Danmark med Statstilskud og bygget paa en saadan Maade, at den med Sikkerhed kan ventes at blive effektiv.«

Tuberkulosens Bekæmpelse. Højskolelærer *Nutzhorn*: Af Tuberkulose dør aarlig 5—6000 Mennesker i Danmark, saa denne Sygdom er en national Ulykke. Nationalforeningen udfører et Oplysningsarbejde om Sygdommen og dens Bekæmpelse. Hovedsagen er, at der oprettes Sanatorier, helst et i hver Amt. Denne store Opgave bør ogsaa støttes af Kommunerne. Toges til Efterretning.

1902.

Tuberkulosesagen. Dr. *J. Carlsen*, København, og Læge *Brinck*, Esbjerg, indledede om Sygdommens Bekæmpelse, set fra et human og økonomisk Synspunkt. Medens *Carlsen* var ubetinget for Sanatoriebehandlingen, hævdede *Brinck*, at man ikke behøvede Sanatorier. Midlerne mod Sygdommen er Hvile, frisk Luft og god Ernæring, og disse Ting kan faas paa ethvert Sygehus. Det, Kommunerne skal skaffe, er Støtte til Ophold i ca. 4 Maaneder, Støtte til hans Familie i den Tid, han ligger der, og Beløngelser, hvorunder han kan fortsætte sin Helbredelse, saaledes at han igen kan gøres til et arbejdsdygtigt Menneske.

I Diskussionen deltog *Anton Hjort*, *Jørgen Jørgensen*, *Kalslund*, m. fl., og følgende Resolution vedtoges enstemmigt: »Ribe Amts Sogneraadforening giver Tilslutning til Tanken om de brystsyges Behandling paa Sygehusene, og vedtog, saafremt Ribe Amts Lægeforening vil erklære en saadan Behandling for hensigtsmæssig, at arbejde hver i sin Kreds for, at de nuværende Amts- og kommunale Sygehuse udvides med denne Behandling for Øje.«

Tiendeloven. Sagfører *Hansen*, Esbjerg, havde samlet et stort Materiale og belyste derudfra de forskellige uretfærdige Tilfælde.

I Forhandlingen derom deltog *Anton Hjort*, *Johannes Lauridsen*, *Vejen*, *Jens Johansen*, *Ladelund*, *Jørgen Jørgensen*, *Kalslund*, *Baltzer Hansen* m. fl. Følgende Resolution vedtoges: »Sogneraadforeningen retter en Henvendelse til Regering og Rigsdag med Hensyn til den i Tiendeafløsningsforslaget indsatte Undtagelsesbestemmelse om, at Statens Bidrag til Tiendeafløsningen bortfalder, naar Tiendeejer og Tiendeyder er den samme Person. Foreningen anser Bestemmelsen for ubegrundet og uretfærdig og formener, at den bør udgaa af Forslaget, fordi

Tienden, selv om den er købt af Yderen, ikke er bortfalden, da den dog ogsaa i dette Tilfælde kan sælges og pantsættes særskilt og beskattes af Staten. Statens Borgere maa i dette som i alle andre Forhold være lige for Loven«.

1903.

Gammelskattens Ophævelse efter det i Rigsdagen nu foreliggende Skattekomples vilde, mente Lærer *Jens Johansen*, Ladelund, bevirke en Skattestigning paa Ejendommene i Ribe Amt, idet Gammelskatten her, i Forhold til andre Egne, var lav. *Jeppe Ravn*, Faaborg, ønskede ikke Skattelovene gennemført i den Skikkelse, de nu forelaa.

Det overvejende Flertal sluttede sig til Indlederen, og følgende Udtalelse vedtoges: »Sogneraadforeningen slutter sig til Skattelovene og ønsker dem gennemført, men finder dog Anledning til at bemærke følgende: Dels paa Grund af de høje Ejendomspriser pr. Td. Hartkorn og dels paa Grund af den lave Gammelskat i Forhold til det øvrige Land vil Ribe Amt ikke faa synderlig Fordel ved Skatteomordningen. Vi erkender, at det Tab, der fremkommer ved høje Ejendomspriser, kan der ikke gives Erstatning for, men anderledes forholder det sig med Gammelskatten. Denne Skat, der hviler paa et Grundlag, som ikke bruges mere, og som desuden har været uforandret i 60 Aar, paavirker i ikke ringe Grad Ejendommens Pris. Vi mener derfor, at de Kommuner, hvor Gammelskatten er lille, har et rimeligt og billigt Krav paa at faa delvis Erstatning i Form af større Tilskud. Vi haaber, at Regering og Rigsdag vil tage Henstillingen under Overvejelse og finde en tilfredsstillende Løsning af Spørgsmaalet«.

Sindssygehospitalernes Udvidelse. De samvirkende Sogneraadforeninger forespørger, om Pladsmangel i væsentlig Grad har forsinket Anbringelsen af Sindssyge paa Hospitalerne. Dette blev fra flere Sider bekræftet, og en Nybygning eller Udvidelse af disse synes derfor paakrævet.

Omlægning af Regnskabet fra Kalenderaar til Finansaar. *Anton Hjort* gjorde Rede for § 38 i Lov af 15. Maj 1903, der paabyder Regnskabets Aflæggelse ændret fra 1. Januar til 1. April, og hævdede, at for Landkommunerne var en saadan Omlægning uheldig, da det ret store Arbejde ved Regnskabets Opgørelse faldt i den travle Sommertid.

I Diskussionen deltog *Jeppe Ravn*, Faaborg, *Søndergaard*, Thorstrup, *Jens Johansen*, Ladelund, *Johs. Lauridsen*, Vejen, *Peder Hansen*, Aarre, *Smed Thomsen*, Bramminge, *Jeppe Madsen*, Malt, *Lambert Hansen*, Darum, m. fl., og Resultatet blev, at Mødet bøjede sig for den vedtagne Lovbestemmelse om Omlægning af Regnskabet.

De kommunale Skattevedtægter. *Jeppe Madsen*, Malt, gjorde Rede for Vedtægten for Malt-Folding og ansaa det for heldigt at faa udarbejdet en Fællesvedtægt med fastsatte Kildeartstillæg for Amtets

Landkommuner. Efter en lang Diskussion med forskellige Forslag vedtoges det at fastsætte 50 pCt. Tillæg til Renteindtægter, 35 pCt. til Indtægt runden af fast Ejendom, 25 pCt. til Pension, Livrente eller tilsvarende og 15 pCt. til pensionsberettiget Indkomst. Ligeledes vedtoges det, at den opførte Skatteindtægt efter Ligningskommissionens Skøn vil kunne forhøjes eller nedsættes med henholdsvis 25 og 65 pCt. Til at udarbejde Skattevedtægten valgtes følgende: Anton Hjort, Søndergaard, Lambert Hansen, Joh. Lauridsen og Jens Johansen.

Amtsraadsvalg. Det vedtoges, at Bestyrelsen ved Amtsraadsvalget i 1904 skal indbyde de valgte Valgmænd til Prøvevalg.

1904.

Forhandlingerne drejede sig særlig om Skattelovene. Der udspandt sig en lang og indgaaende Drøftelse om Lovens Virkninger. I denne deltog *Anton Hjort, Moos, Vamdrup, Poulsen, Nordby, Pinholt, Vejrs, Grønbæk, Kvong, Lundgaard, Darum, Kristiansen, Varde Landsogn, Søndergaard, Thorstrup, Haahr, Tistrup, Jeppe Ravn, Faaborg, Jørgen Jørgensen, Kalslund, Kristen Bertelsen, Hjortlund, Poul Jensen, Bramminge, og Klaus Okholm, V. Vedsted.*

Man enedes dog om at indvinde endnu et Aars Erfaring, før man tog Stilling til Loven. Skulde man desuagtet udtale sig om, hvilke Ændringer man kunde anse for ønskelige, da skulde det være disse:

at det fri Skøn indtil 800 Kr. bibeholdes,

at Indtægter fra 800—1000 Kr. kan nedsættes med indtil 90 pCt.,

at Indtægter fra 1000—1200 Kr. kan nedsættes med indtil 80 pCt. eller eventuelt et skattefrit Beløb,

og at Tillæget efter Lejlighed forhøjes fra 25 til 50 pCt.

1905.

Opbevaring af Arkivsager. Forespørgsel fra Stiftamtet, om man ønskede en Vejledning med Regler for Opbevaring af Arkivsager. Dette billigedes, idet man antog, at Gennemførelse af faste Regler vilde lette Arbejdet betydeligt for vedkommende Sogneraadsformand.

Vedligeholdelse af private Fællesveje i Landkommuner med købstadlignende Bebyggelse. Folketingsudvalget om denne Sag ønskede en Erklæring om, hvorvidt Loven af 14. April 1865 var tilstrækkelig, eller hvilke Ændringer der var ønskelige. Da det antoges, at Loven kun i ringe Grad vilde berøre Landkommunerne, ønskede man ikke at udtale sig udførligt derom. Hvad angaar et kommunalt Raads Ret til Udpantning for Udlæg i Henhold til Loven, da er man af den Formening, at man allerede har en saadan Ret i § 11, og skulde Lovforslaget ikke indeholde Ret til Udpantning, anser man det for nødvendigt, at det tilføjes.

Renholdelse af Skolelokaler. Der førtes en længere For-

handling om dette Punkt, hvori deltog *Sørensen*, *Nordby*, *Lundgaard*, *Darum*, *Anton Hjort*, *Johs. Lauridsen*, *Vejen*, *Søndergaard*, *Thorstrup*, *Schmidt*, *Brørup*, *Ravn*, *Faaborg*, *Jørgen Jørgensen*, *Kalslund*, *Jens Østergaard*, *Tistrup*, *Andreas Ventzelsen*, *Aastrup*, og *Sørensen*, *Øse*. Vedtægterne ændredes saaledes, at Borde og Bænke aftørres med en vaad Klud 2 Gange ugentlig, at Gulvene vadskes 2 Gange ugentlig, og saa ofte det tiltrænges overstryges med støvfri Fernis efter Sogneraadets Bestemmelse.

Bestyrelsesmøde 2. Februar 1906.

I Anledning af Kong Kristian den 9.s Død vedtog Bestyrelsen at tilstille nedennævnte Henvendelse til Sogneraadene i Amtet:

»Sogneraadforeningens Bestyrelse tillader sig at henstille til det ærede Sogneraad at overveje, om det ikke finder det formaalstjenligt, at der vælges en Mand som Delegeret for hvert Sogn til at møde som Repræsentant ved Hans Majestæt Kongens Bisættelse.

Anton Hjort. *Jørgen Jørgensen.* *Johannes Lauridsen.*

1906.

Anbringelse af Legatkapitaler. Da det for flere Sogneraad har vist sig vanskeligt at faa smaa Legatmidler anbragt paa fundatsmæssig Maade, udspandt der sig en Forhandling om, hvad der i den Anledning kunde gøres. Det vedtoges at rette Henvendelse til de samvirkende Sogneraadforeninger om at indgaa til Regering og Rigsdag med Andragende om Tilladelse til, hvor der er Vanskeligheder med Anbringelsen, da at købe Kreditforeningsobligationer eller at Kapitalen gøres frugtbringende paa anden betryggende Maade paa Kommunernes Ansvar.

Skattelovenes Virkninger kaldte Talerne frem i lange Rækker og sluttede med, at Bestyrelsen fik Paalæg om til næste Aars Generalforsamling at fremkomme med Forslag.

Fattiggaarde og Fattighuse. Der førtes nogen Forhandling om, hvorvidt der maatte være Stemning for, i Stedet for de mange smaa Fattiggaarde og -Huse, at indrette 1 eller 2 Fattiggaarde fælles for hele Amtet. Til at overveje Sagen og fremkomme med Forslag valgtes et Udvalg paa 3 Mand, bestaaende af Thomsen, Bramminge, Sørensen, Gjesten, og Kr. Th. Kristensen, Nørre Nebel.

Afløsning af Offer. Indleddedes af *Sørensen*, *Gjesten*. Det vedtoges at henlede de samvirkende Sogneraadforeningers Opmærksomhed paa den Fare, som der maaske kunde være ved at Sognebaandsløserne er fri for at deltage i Offerbyrden.

1907.

Fælles Fattiggaarde. *Thomsen*, *Bramminge*, indledede og oplyste, at 12 Kommuner gav fuld Tilslutning til Forslaget, 14 delvis, 12 nægtede og 16 undlod at svare. I Diskussionen deltog *Herman Hansen*, *Varde Landsogn*, *J. M. Therkildsen*, *Tjæreborg*, *Jens Møller*, *Hodde*, *Søren Brorsen*, *Farup*, m. fl. Meningerne var stærkt delte. Udvalget fik Lov at fortsætte, men Sagen har ikke senere været rejst i Sogneraadsforeningen.

1908.

Ulykkesforsikring. *Anton Hjort* indledede. Han paapegede, at en Forsikring ordnet gennem Sogneraadene havde den Fordel, at Sognene havde bestemt afgrænsede Omraader, hvad f. Eks. Mejerier ikke havde. *Therkildsen*, *Tjæreborg*, og *Thomsen*, *Bramminge*, sluttede sig hertil, medens *Niels Holdensen*, *Hunderup*, mente, at Mejerierne allerede havde gjort saa stort et Arbejde, at man maaske burde lade disse ordne Sagen. *Karl Hansen*, *Gjesing*, mente, at begge Forsikringer kunde bruges jævnsides; Konkurrence er godt. *Pinholt* fandt, at Kommunerne havde naturlige Betingelser for at løse Spørgsmaalet, og helst under venligt Samarbejde med Mejerierne. *Lucas Jørgensen*, *Holsted*, oplyste, at Møllerne ved at oprette egen Forsikring havde sparet den halve Præmie. *Jeppé Nielsen*, *Folding*, og *S. Sørensen*, *Øse*, anbefalede Mejerierne og understregede, at Forsikringen maatte være et Andelsforetagende. *Gullorm Sørensen*, *Tved*, anbefalede en Kommuneforsikring. Bestyrelsen fik derefter Bemyndigelse til at arbejde videre med Sagen.

Plejhjemsforeningen. *Lambert Hansen*, *Darum*, indledede med, at der ikke var saa store Vanskeligheder med at skaffe Plejehjem som mange andre Steder. Man ønskede nu at forhøje Plejelønnen til 130 Kr. for Børn under 2 Aar og 110 Kr. fra 2 til 8 Aar. *N. K. Hansen*, *Holsted*, og *M. P. Madsen*, *Gørding*, sluttede sig hertil. *Thomsen*, *Bramminge*, meddelte, at *Bramminge* sluttede sig til Forslaget fra *Horsens* paa henholdsvis 180 og 150 Kr. *Jeppé Nielsen*, *Folding*, og *Jes Schmidt*, *Mejls*, støttede Indlederen, hvorefter Plejhjemsforeningens Forslag vedtoges enstemmigt.

Hedebruget. *P. Gammeltoft*, *Henne*, indledede og gjorde Rede for Tilskudsbestemmelserne. *M. P. Madsen*, *Gørding*, forespurgte, om der kunde faas Tilskud til Mergling, hvortil *Gammeltoft* oplyste, at Resttilskudet til Hedeopdyrkningen først udbetaltes efter Merglingen.

Fra de samvirkende Sogneraadsforeninger forelaa Spørgsmaalet om, hvorledes Ribe Amts Sogneraad stillede sig til særlige Ligningskommissioner paa Landet. *Nielsen*, *Ølgod*, og *Poulsen*, *Nordby*, anbefalede Sagen, medens mange Talere var betænkelige, og Diskussionen

sluttede med en enstemmig Udtalelse om, at Sogneraadene faar Frihed til at vælge Ligningskommissioner paa Landet.

Til de samvirkende Sogneraadsforeningers Delegeretmode vedtoges det at anmelde Spørgsmaalet: »Hvad kan der gøres for, at Kommuner, der har Vinterlærere og Vinterlærerinder, kan opnaa Statstilskud til de forhøjede Lønninger, som ydes efter den ny Lønningslov, idet man gaar ud fra, at det i særlig Grad er i Ribe og Ringkøbing Amter, at disse arbejder, og at Kommunerne herved bliver noget ugunstigere stillede i Hensende til Opnaaelse af Statstilskud til Skolevæsenet.«

Det vedtoges fremtidig at indbyde Amtmand og Amtsråd til Foreningens større Forhandlingsmøder.

Vilhelm Pinholt.
Formand fra 1908 til 1918.

1909.

Forespørgsel fra Ministeriet til Sogneraadsforeningen, om det kunde ønskes at indføre Forholdstalsvalgmaade ved kommunale Udvalg. Dette billigedes.

Jens Kristiansen, Tønding, stillede Forslag om at opkræve sidste Halvaars Kommuneskat i November i Stedet for som hidtil i Januar. Det vedtoges enstemmigt at bringe Forslaget frem ved de samvirkende Sogneraadsforeningers Delegeretmode.

Justitsraad *Zuschlag* gav en Del Oplysninger om Rotteloven, men et Flertal af de mødte mente, at den Sag burde overlades til den private Krig.

S. K. Sørensen, Øse, fremdrog forskellige Forhold vedrørende Omvurdering til Ejendomsskyld. Der fremkom forskellige Udtalelser, der alle gik ud paa, at mindre Tilbygninger i Vurderingsperioden ikke skulde foraarsage Nyvurdering. Ligeledes diskuteredes, om Beholdninger

af Halm, Hø, Korn, og Roer burde medregnes ved Ejendommens Vurdering.

26. Februar 1910.

Der nedsattes et Udvalg, der sammen med Bestyrelsen skal forberede Amsraadsvalget.

V. Pinholt indledede en Forhandling om Kommunernes økonomiske Forhold og paaviste statistisk, hvorledes Kommunernes Gæld var stegen i de sidste Aaringer, og anbefalede at søge at faa en forstandig Sparsommelighed indført i de kommunale Forhold.

Amtsrevisor *Terkel Kristensen* sluttede sig hertil og omtalte forskellige Forhold med Hensyn til Kommunernes Regnskabsaflæggelse og anbefalede en større Klarlæggelse af Regnskaberne. Forsamlingen var enig med de to Indledere.

Lucas Jørgensen, Holsted, henstillede til Bestyrelsen at søge fremført en Ændring i Hjælpekasseloven, saaledes at Understøttelser til ikke i Kommunen forsørgelsesberettigede maatte blive Genstand for Refusion.

Herman Hansen, Frisvad, indledede Forhandling om Overgang fra Ejendomsskyld til Jordskyld, men det store Flertal var imod denne Ændring i Beskatningen.

26. April 1910

afholdtes der Provevalg i Henhold til forrige Mødes Beslutning.

Det nedsatte Udvalg foreslog: 1) at hver Folketingsvalgkreds — ogsaa Vejle Amts 6. Valgkreds — udpeger en Valgkandidat; 2) derefter Forhandling om Fremgangsmaaden ved Valget af de øvrige 5 Mandatér og 3) at hverken Referenter eller ikke Valgmænd har Adgang til Mødet.

Ved Mødets Begyndelse var mødt 102 Valgmænd og 26 personlige Vælgere. Det vedtoges straks at give Pressen Adgang. Efter en længere Forhandling, hvor der blev foreslaaet 17 Kandidater, suspenderedes Mødet for kredsvis og politisk at udpege Kandidater.

De konservative valgte derefter *Wissing* og *Windfeldt*. Venstre *Bakken Nielsen*, *Skjode*, *Okholm*, *S. J. Sørensen*, *Lambert Hansen* og *Gregers P. Gregersen*. De radikale samledes om *Læge Jensen* og *Oluf Kristensen*.

14. Juli 1910.

Foredrag om den i Folketinget vedtagne Ændring i Ejendoms-skyldloven af Folketingsmand *N. P. Jensen*, der udførligt paaviste Forskellen mellem de gamle Hartkornsskatter og Skatter efter Ejendoms-skyld. Forsvarede Forslaget og fik Medhold i Forsamlingen.

25. Februar 1911.

Folketingsmand *Jensen-Klejs* indledede en Forhandling om den

kommunale Skattelov; omtalte de forskellige Forslag, der var fremme, før Loven af 15. Maj 1903 vedtoges. Med Hensyn til det for Tiden forelagte Forslag til Ændringer i Loven kunde han væsentlig slutte sig hertil. *Pinholt, Frydendahl* og *J. M. Therkildsen* mente ligeledes, at Ændringerne var betimelige.

Forstander *Brande*, *Bramminge*, anbefalede at gaa over til en Grundværdibeskatning i Stedet for de nuværende Beskatningsregler, men blev imødegaaet af *Jensen-Klejs* og *Anders Andersen*, Brørup.

20. Maj 1911.

Herredsfoged *Frost*, *Holsted*, holdt et Foredrag om Landsforeningen »Arbejde adler«. Dens Virksomhed udoves ved at give Anvisning paa Arbejde og dels ved Oprettelse af Forplejningsstationer. Forsamlingen takkede *Frost* og Foreningen for den store Indsats i dette alvorlige Spørgsmaal.

Lucas Jørgensen, *Holsted*, indledede om Revisionen af Hjælpekasseloven af 1912 og ønskede forskellige Ændringer. Det vedtoges at henvende sig til de samvirkende Sogneraadforeninger om at fremme, at der skal indvælges mindst 1 Sogneraad medlem i Hjælpekassens Bestyrelse, og at Valglisten til Hjælpekassevalget falder sammen med Sogneraadvalglisten.

Hans Sørensen, *Schæffergaard*, indledede om Amtets Refusion til Aandssvage og Sindssyge. Han mente, at Refusionerne burde ændres i Retning af procentvis Tilskud.

Anmodning fra et Landsudvalg til Foreningen om at lade sig repræsentere ved et Møde i København om Bekæmpelse af den overhaandtagende Vagabondering. Dette vedtoges.

29. Juni 1912.

Kultusminister *Jakob Appel* indledede om det paa Rigsdagen fremlagte Skolelovsforslag. I Forhandlingen deltog *Jens Sørensen*, *Ølgod*, *Herman Hansen*, *Frisvad*, *P. K. Pedersen*, *Gordinglund*, Lærer *Nielsen*, *Darum*, *Pinholt*, Stiftsprovst *Pedersen*, Lærer *Grønbæk*, som ret enstemmigt krævede den vestjydske Skoleordning bibeholdt.

Folketingsmand *L. Kvist* redegjorde for den vedtagne Beværterlov. Efter Diskussionen nedsattes et Udvalg til at fremkomme med Forslag til Vedtægter for Beværternæring i Amtets Landkommuner. Udvalget kom til at bestaa af *H. Nielsen*, *Ølgod*, *Horlyck*, *Vamdrup*, *J. M. Therkildsen*, *Tjæreborg*, *Hans Nielsen*, *Novrup*, og *Herman Madsen*, *Nielsbygaard*.

Hans Sørensen, *Schæffergaard*, ønskede en Ændring i Lov om Ejendomsskyld, Punkt 4, § 2. Sagen henvistes til Bestyrelsens nærmere Overvejelse.

Herman Madsen, *Nielsbygaard*, indledede om Betaling til Kom-

munekassen for Udstedelse af Hjemstedsbeviser o. l. Dette støttede *M. Sørensen*, *Kalslund*, *Lucas Jørgensen*, *Holsted*, og *Hørlyck*, *Vamdrup*. Sagen toges til Efterretning.

Pinholt indledede en Forhandling angaaende Ændringer i Refusionsreglerne i Alimentationsloven. I Forhandlingen deltog *Jens Møller Kristensen*, *Ølgod*. Det vedtoges at supplere Bestyrelsen med 5 Mand til at udarbejde Ændringsforslag. Dertil valgtes *Jens M. Kristensen*, *Ølgod*, *H. Svenningsen*, *Norre Nebel*, *Søndergaard*, *Thorstrup*, *J. M. Therkildsen*, *Tjæreborg*, og *Lucas Jørgensen*, *Holsted*.

26. Oktober 1912.

Fuldmægtig *Thalbitzer*, *Nationalbanken*, holdt et udførligt Foredrag om de økonomiske Forhold, dels her i Landet og dels i Udlandet, som paahørtes med stor Interesse, men ingen begærede Ordet bagefter.

Udvalget fra sidste Møde foreslog at ændre Alimentationsloven derhen, at Forsørgelseskommunen i alle Tilfælde skal yde Alimentsbidrag, som Alimentsanten ikke er i Stand til at betale, trods forsøgt Udpankning, uanset om Barnemoderen er under vedvarende Fattigforsørgelse.

Samme Udvalg foreslog, at Alderdomsforsørgelses-Refusionsreglerne ændres saaledes: »Naar en Person begærer Alderdomsunderstøttelse udenfor sin Forsørgelseskommune refunderer denne $\frac{3}{4}$ af Understøttelsen, men fra det Tidspunkt, da en saadan Person har haft et til Forsørgelse egnet 5-aarigt Ophold i samme Kommune, nedsettes Forsørgelseskommunens fremtidige Bidrag til Halvdelen af Understøttelsen. Flytter en Alderdomsunderstøttet, som i Henhold til ovenstaaende har erhvervet 5-aarigt Ophold i samme Kommune, til en ny Kommune, udreder 5-Aars Kommunen $\frac{1}{4}$ af Understøttelsen, indtil den Alderdomsunderstøttede paany har erhvervet 5-aarigt Ophold i en Kommune«.

Kirkemidlernes Afløsning og Administration. *Herman Hansen*, *Frisvad*, gav en historisk Oversigt over visse Kirkemidlers Tilstedekomst og mente, at Afløsningssummerne for Præsteliende og for Salg af Præstegaardsjord burde underlægges det kommunale Raad. Efter en længere Forhandling, hvori det ogsaa hævdedes, at Sognekommune og Menighed ikke er det samme, vedtoges det at optage Sagen igen til næste Aar.

1913.

Pastor *Plesner* holdt Foredrag om Kirkegodsets Bestyrelse. Han omtalte først den i ældre Tider bestaaende Kirkeordning og den ved samme værende Lønningsmaade, som nærmest i den Tid ydedes i Lighed med de nu bestaaende Akcidenser. Med Hensyn til Kirkegodsets Bestyrelse af Tiender og de til Kirken hørende Fonds vilde han

anbefale, at Sognene overtog Bestyrelsen af Kirkens Midler, i Stedet for at samme overgaar til Staten.

Efter Forhandlingen vedtoges følgende Resolution enstemmigt:

»Ribe Amts Sogneraadsforening formener, at de tilstedeværende Midler til Præstelønning og de selvejende Kirkers Vedligehold er Kirkesognets Ejendom, hvorfor man ønsker dette gjort til Genstand for en indgaaende Undersøgelse, og at de samvirkende Sogneraadsforeninger har sin Opmærksomhed henvendt paa — og i paakommende Tilfælde vil søge at virke hen til, at Kirkegodset bevares til kirkeligt Brug i videst muligt Omfang under lokalt Styre«.

Herman Madsen, Nielsbygaard, indledede en Forhandling om Grænsekommunernes Stilling til Fattiglovens §§ 19 og 27 og anbefalede en Ændring af disse Paragrafer. *Lucas Jørgensen*, Holsted, og *Hørlyck*, Vamdrup, sluttede sig til Indlederen, hvorefter det vedtoges, at Sogneraadsforeningen skal anmode Ministeriet om ved næste Revision af Fattigloven at ændre § 27 saaledes, at den bliver mindre byrdefuld for Grænsekommunerne.

1914.

Folketingsm. *Jensen-Sønderup* indledede om Fattighjælp uden Fattighjælps Virkning og dvælede navnlig ved Fattiglovens § 61 og de deri omhandlede Forhold og udviklede, hvad han formente, der senere vilde blive nødvendigt at lovgive om i den antydede Retning. Diskussionen kom dog hurtigt ind paa tvungen Folkeforsikring, som alle Talere ønskede.

Jens Kristiansen, Tønding, indledede om Sognekommunernes Betaling paa Alderdomshjem, der burde forhøjes til 1 Kr. 20 Øre pr. Dag. Dette vedtoges enstemmigt, og et Andragende til Ministeriet derom vil blive indsendt af Sogneraadsforeningen.

Oluf Kristensen, Fuglsig, omtalte nogle Forhold i Henhold til Lov Nr. 126 af 26. April 1913 og anbefalede, at Sogneraadene velvilligst overtog Optræningen af Betalingen for Mergelen.

Pinholt gjorde opmærksom paa forskellige Forhold med Hensyn til den kommunale Skattekommissions Betænkning.

5. Januar 1915.

Dyrkning af de indkaldte værnepligtiges Jorder, navnlig med Hensyn til de forestaaende Foraarsarbejder, i Henhold til Forordning af 31. Januar 1806 samt Plakater af 4. August 1808 og 9. Oktober 1810.

Pinholt indledede Mødet med et af Bestyrelsen affattet Udkast til Grundlag for Drøftelsen. *Thomsen*, *Bramminge*, *A. Andersen*, *Brørup*, *Nielsen*, *Lindknud*, *Christensen*, *Hejnsvig*, *R. Jensen*, *Ansager*, *Henrik Olsen*, *Fanø*, *Chr. Legaard*, *Henne*, og *Ernebjerg*, *V. Vedsted*, udtalte sig i forskellige Retninger med Hensyn til Løsning af Spørgsmaalet.

Følgende Udtalelse vedtoges:

- 1) Arbejdet udføres in natura af Kommunens Landbrugere som Pligtarbejde og udskrives paa Grundlag af Ligningsforholdet paa fast Ejendom.
- 2) Kommunerne deles i Kredse. I hver Kreds udvælger Sogneraadet en Kredsforstander, som har at optage en Fortegnelse over det nødvendige Foraarsarbejde (d. v. s. Arbejde i Marken) hos indkaldte Værnepligtige. Fortegnelsen tilstilles Sogneraadene, som efter at have gennemgaaet den, eventuelt sammen med Kredsforstanderen, udarbejder en Liste over Arbejdets Fordeling blandt de ydepligtige. Kredsforstanderen tilsiger de ydepligtige til Arbejde og fører Tilsyn med dets forsvarlige Udførelse.
- 3) Hos Værnepligtige, paa hvis Ejendom der normalt ingen Trækkraft haves, udføres Arbejdet ved Spanddage, som omfatter et vist af Sogneraadet fastsat Maal.
- 4) Hos de Værnepligtige, som normalt har Trækkraft til Ejendommens Drift, vil den indkaldte Værnepligtiges egen Arbejdskraft ved Foraarsædens Lægning være at erstatte ved Gangdage.

Derefter drøftedes Indkvarteringen.

1915.

Til Forhandling forelaa en af Ribe Amts vestre Landboforeninger og en Del Husmandskredse i Amtet underskreven Protest til Indenrigsministeriet imod den af dette fastsatte Maksimalpris paa Rug.

Man sluttede sig til den fremførte Protest, ikke alene fordi man finder Maksimalprisen uretfærdig og slet ikke svarende til den Pris, Rugen virkelig har, men 5—7 Kr. under, hvorved Foranstaltningen virker som en ren og skær Beskatning, der vil virke ganske tilfældigt og i Almindelighed haardst paa de mindst bemidlede, men navnlig ogsaa fordi hele Bestemmelsen virker som en Retskrænkelse af Grundlovens klare Ord i § 32. Befolkningen finder sig i det hele rundt i Amtet utrygge og krænkede i deres Retsfølelse og finder hele Ejendomsforholdet bragt ud i en Usikkerhed, der virker meget uheldig.

Forhandling om Overenskomst med Ribe Amts Lægekredsforening om kommunal Lægehjælp.

Formanden indledede med at oplæse Overenskomsten, hvorefter *Kr. Legaard*, *Henne*, og *Læge Vestergaard* gav Tilslutning. Overenskomsten vedtoges derefter med 36 Stemmer mod 2.

Ligningen af Indkomst og Formue og Forholdet mellem Ligningsmyndighederne og Landsoverskatteraadet gav Anledning til en længere Diskussion, hvoraf fremgik, at man ansaa de kommunale Myndigheder for mest kompetent til at lægge Ligningen af Skatteydernes Indkomst og Formue.

Automobillovens Revision. Det vedtoges, at der foreløbig ikke gives Tilladelse til Bilkørsel paa Kommunernes 2. og 3. Klasses Veje, og at man er imod, at der oprettes et Vejraad.

Ribe Amts Plejehjemsforening søger om en mindre Forhøjelse af Plejelønnen. Dette tiltraadtes.

Forslag fra Hjørring Amts Sogneraadsforening om Oprettelse af et kommunalt Skolebogsforlag og Forespørgsel, om Ribe Amt kunde sympatisere med Tanken. Det vedtoges, at Sagen burde klarlægges mere, før man kunde tage Stilling dertil.

1916.

Folketingsmand *Jensen-Sonderup* gav forskellige Oplysninger om den vedtagne Dyrtidslov. Han omtalte først den betydelige Prisstigning paa de forskellige Livsfornödenheder i Aaret fra Juli 1914 til Juli 1915 og betonedede, at de Foranstaltninger, som var truffene til, at de ubemidlede kunde faa billige Fødemidler, ikke altid havde virket i den tilsigtede Retning, men at det maatte anses for heldigere med de i Loven af 22. December 1915 givne Regler, idet Sagen efter denne Lov er lagt i Kommunalbestyrelsens Haand. Med Hensyn til, at Loven kan blive praktiseret paa bedste Maade, anbefalede Taleren et Samarbejde mellem Sogneraadet og Hjælpekassebestyrelsen, for at Hjælpen bedst kan komme dem tilgode, som trænger haardest til den.

Amtsraadsvalg. I Følge Lov af 13. April 1916 bortfalder den sidste Rest af privilegeret Valgret, og det vedtoges, at Sogneraadsforeningen indbyder til Prøvevalg Dagen for Valget.

Kommunerne og Sygekasserne. Foredrag af Cand. jur. *Valeur*. Han betonedede, at i Henhold til den ny Sygekasselov kan de, der erholder Fattigunderstøttelse og Alderdomsunderstøttelse, have Ret til at være Medlemmer af en anerkendt Sygekasse, ligesom Kommunerne har Pligt til at betale Lægekorsler for Medlemmerne med Undtagelse af de, der ejer 2 danske Heste.

Formanden indledede om Ændring i Lov af 27. Maj 1908 om Folkeskolen. Til Lovens § 8, 4. Stykke, 3. Linie efter Ordet »Fler-tal« foreslaas tilføjet: »kan Læreren appellere Sagen til et Nævn, bestaaende af 3, hvoraf Amtsraadet vælger 2 og Lærerne indenfor den paagældende Skolekreds 1.

Hvis dette Nævn finder Afskedigelsen begrundet, finder den Sted, i modsat Fald falder den bort, og Sagen kan ikke genoptages, forinden der er foregaaet nyt almindeligt Valg til Sogneraadet. Hvis Sagen efter et saadant Nyvalg faar det Resultat, at Læreren fordres afskediget, foregaar denne uden videre Appel.

Det kan af Sogneraad eller Skolekommission forlanges, at en Lærer, der er ønsket afskediget, men for hvis Vedkommende Nævnet har ment, at Grunden til Afsked var ufyldstgørende, skal holde Vikar, ind-

til der er afholdt almindeligt Nyvalg til Sogneraadet. Udgifterne hertil udredes med lige store Dele af Amtsskolefonden, Kommunens Kasse og Læreren.«

Forslaget vedtoges med 49 Stemmer mod 6 og søges optaget paa de samvirkende Sogneraadsforeningers Generalforsamling.

Formanden indledede en Forhandling om Brændsel til Kommunerne. Det vedtoges, at Bestyrelsen vil have at henvende sig til Ministeriet om Tilskud til Skolebrændsel.

Fra de samvirkende Sogneraadsforeninger forespørges, hvorvidt man kan tiltræde en fra Ministeriet fremsendt Henvendelse om, at der fremtidig betales Folkeskolens Læreres Efterladte 3 Maaneders Løn efter vedkommende Lærers Død, saaledes at Kommunerne udreder $\frac{3}{12}$ af Begyndelseslønnen. Vedtoges enstemmigt.

30. Januar 1917.

Forhandling om Fremgangsmaaden ved Skatteligningen 1917—18 indledes af *Formanden*, der opfordrede Forsamlingen til at udtale sig om dette Forhold.

Landstingsmand *G. P. Gregersen*, Gjesing, udtalte sig om de af Skatteraadene i Ribe Amt førte Forhandlinger og omtalte den af Landsoverskatteraadet fremsatte Skala til Vurdering af Besætningen, en Skala, som han mente kunde anses for en passende Normalskala.

Klaus Okholm, *Klaus Johansen*, Brørup, og *N. J. Uhd* kunde alle slutte sig hertil. Folketingsmand *Valdemar Nielsen* anser den sidst foretagne Vurdering til Ejendomsskyld, særlig for Landbrugere, for altfor lavt ansat. *Hans Øllgaard Nielsen*, Hjerling, *Otto Nissen*, Ribe, *Iver Iversen*, Vejrup, *Jeppe Nielsen*, Folding, og *Jens Th. Jensen*, Aal, tilraadede alle Besætningskalaer.

Forhandling om Dyrtilsloven, hvor der fremsattes Oplysninger om Lovens Forstaaelse.

30. Juni 1917.

Ingeniør *Arnfred*, Askov, indledede om Kommunalbestyrelsernes Opgave og Ansvar med Hensyn til Landdistrikternes Elektricitetsforsyning. Han paapegede, paa hvilken Maade Landdistrikterne bedst kunde forsynes med Elektricitet, og fremhævede, at Forsyningen bedst og billigst kunde foregaa ved en større Sammenlutning (Karlsgaardeværket?), end der for Tiden var til Stede. Han lagde Kommunalbestyrelserne særlig paa Sinde at sørge for, at Installationerne bliver godt og forsvarligt udført af faglærte Folk.

Amtsrevisor *Kl. Okholm* fremførte nogle Bemærkninger angaaende Aflæggelse og Ordningen af det kommunale Regnskab. Efter en livlig Forhandling vedtoges det, at den nuværende Kassebog om-

redigeres af et Udvalg fra Amtsraadet og Bestyrelsen for Sogneraadforeningen.

Pinholt gjorde forskellige Bemærkninger om Brændselsfordelingen og fremsatte en Henstilling om, at Amtsinstitutionen købte en Del Tørv stakket i Mosen, som maaske kunde være nødvendige til Brug i den kommende Vinter eller Foraar. Denne Henstilling billigedes af nogle af de tilstedeværende.

17. November 1917.

Hvad kan der gøres for at modvirke Dyrtiden og Arbejdsløsheden i kommende Vinter? Stiftamtmand *Stemann* fremhævede Vanskelighederne for de faglærte Arbejdere, der ikke kunde paatage sig eller med Fordel udføre Jordarbejde o. lign. Henstillede til Kommunerne, om der ikke kunde sættes Arbejder i Gang med Grundforbedring af Veje, delvis ved Hjælp fra Amtet. *Thomsen*, *Bramminge*, mente, at Staten bedre end Kommunerne kunde give de arbejdsløse Beskæftigelse. *Nielsen*, *Vejen*, ansaa det for bedre, om Kommunerne kunde lade udføre Arbejder, da Arbejderne derved kunde blive boende i Hjemmet; nævnte ogsaa, at Kommunerne burde anskaffe Redskaber. *Vejinspektør Højer* fremhævede Vanskelighederne ved at faa udført Kørsel og nævnte forskellige Vejarbejder. *Pinholt* sluttede Forhandlingen med, at Arbejde var langt at foretrække for de arbejdsløse frem for Understøttelse.

Sagfører *Hvedstrup*, *Esbjerg*, gav Oplysninger om den kommunale Skatteligning. Han ansaa Tidspunktet for noget for tidligt valgt til at fremsætte faste Synspunkter for Fremgangsmaaden i Aar, men ønskede Udtalelser. *Therkildsen*, *Tjæreborg*, antog, at Indtægterne vilde vise Nedgang. *Anders Andersen*, *Brørup*, ønskede faste Takster for Besætningen. Landsoverskatteraadets Næstformand, *Bang*, oplyste, at det var vedtaget at udsende Skalaer til Rettesnor ved Selvangivelser af Formue, men var dog stærkt inde paa at komme bort fra Skøn og Skalaer og over til at føre Regnskab.

Hørlyck, *Vamdrup*, omtalte Vanskelighederne ved Skatteligningen i Kommuner med købstadlignende Bebyggelse.

Flere Talere mente, at Indkomsterne snarest maatte blive stigende.

1918.

Formanden gav en Oversigt over Kommunernes økonomiske Stilling nu og for 10 Aar siden.

Byfoged *Rosenmejer* holdt Foredrag om Retsreformen.

Hans Sørensen, *Schæffergaard*, indledede Forhandling om, at der gives bestemte Regler for Sygekassemedlemmers Indkomst og Formue for at kunne blive staaende som Medlemmer i Sygekassen. *Pedersen*, *Nordby*, og *Ernebjerg*, *V. Vedsted*, sluttede sig hertil, medens

Folketingsmand *V. Nielsen* og Læge *Jensen* var betænkelige ved at fastsætte Grænser.

Th. Lorentsen, Frisvad, foreslog Forhøjelser af Lærerlønningerne her i Amtet. Dette støttedes af Folketingsmand *V. Nielsen*.

Et Vestkystandragende til Regeringen om, at Staten overtager Udgifterne ved Sandflugtens Dæmpning fik Sogneraadsforeningens Støtte.

Hans Sørensen.
Formand fra 1918 til 1921.

20. Maj 1919.

Af Formandens Beretning:

Kartoffelleverancerne til Staten og Kommunerne havde voldt de nedsatte Nævn meget Arbejde og Besvær. Kvalitet og Sortering var i en Del Tilfælde langt fra god, men nu er den Sag slut og kommer forhaabentlig ikke oftere.

Paa de samvirkende Sogneraadsforeningers Delegeretmøde behandles et Forslag om Godtgørelse til Sogneraadsmedlemmerne for det store Ekstraarbejde, de havde haft de sidste Aar.

Skat af Formueforøgelse indledes af *Th. Lorentsen*, Frisvad. Efter en længere Diskussion vedtoges det at fremme Forslaget.

Kørsel med Motorkøretøjer. Vejinspektør *Højer* indledede om Motorkøretøjers Ret til Færdsel paa offentlige Veje. Efter den ny Lov om dette Forhold var det bleven saadan, at Sogneraadene, for at kunne spærre en Bivej for Motorkørsel, nu maa indgive Andragende

derom til Amsraadene med Opgivelse af Grundene for Lukningen. Spørgsmaalet var derfor, hvilke Veje Sogneraadene burde lukke for Motorkørsel. Veje, der ikke havde en Bredde af over 4,5 Meter, samt Veje med særlig vanskelige Stigninger og Sving, Veje, der ikke var grundforbedrede, samt rene Jordveje, burde kun befares af lette Motor-køretøjer. Det var først og fremmest for de store Lastautomobiler og Personvogne man burde lukke Bivejene.

Mads P. Madsen, Ilsted, mente, at det var nødvendigt at forbyde Lastbilernes Kørsel, da næsten ingen Heste var til at faa frem, naar de mødte et saadant Uhyre. *Stiftamtmand Stemann*: Man kan ikke forbyde bestemte Biler Færdsel paa Vejene, men maatte fastsætte en bestemt Vægtgrænse — Egenvægt for Automobiler.

Man enedes sluttelig om, at hver Kommune for sig indgiver Andragende til Amsraadet.

Lygteføring for Hestekøretøjer. Indledes af *Formanden*. Der er jo for vedtaget Lygletvang for Hestekøretøjer paa Amsvejene. Men det var sikkert, efterhaanden som Biltrafikken tiltog, mindst lige saa nødvendigt at have Lygletvang paa Bivejene.

Stiftamtmanden anbefalede, at man indførte Lygletvang paa alle Veje og pointerede, at det, der forelaa til Beslutning, kun var, om Sogneraadene ønskede Bestemmelsen om Lygletvang paa Amsvejene, hvilken rent midlertidigt var ophævet paa Grund af Mangel paa Belysningsmidler, skulde træde i Kraft igen. Hvis man ønskede en Tilføjelse med Hensyn til Bivejene, maatte der komme en Henvendelse fra Sogneraadene til Amtet. *Anders Andersen*, Brorup: Den sidste Bestemmelse maa først behandles i Sogneraadene. *Stiftamtmanden*: Enhver Tilføjelse til Politivedtægten skal behandles i Sogneraadene.

Det vedtoges at indføre den gamle Bestemmelse om Lygletvang og at bede Amtet udsende Forespørgsel om det samme paa Bivejene.

Det jyske Universitet. Komiteen for Oprettelse af et Universitet i Jylland had Sogneraadforeningen vælge et Par Repræsentanter til at tiltræde den Repræsentation, der skal varetage Sagen. Dette vedtoges.

17. September 1919.

Den vestjyske Skoleordning. Provst *Thyssen*, Ribe, var første Taler. Efter en historisk Oversigt dvælede Indlederen ved Skoleordningen af 23. Januar 1739, og dermed begynder egentlig den danske Folkeskole. Der fastsattes da mindst 3 Dages ugentlig Undervisning, men Ordningen blev kun halvvejs gennemført, og det almindelige blev en Skolegangstid fra Mortensdag til Gregoriusdag (12. Marts), da Børnene ikke kunde undværes i Hjemmene om Sommeren. Det er den vestjyske Skoleordning, som der har været kæmpet for i 150 Aar. Ordningen blev til en Begyndelse indført af økonomiske Grunde, men

den er god. Der er noget frit og personligt ved den. Befolkningen ved, hvad den vil. Efter 1814 fik hvert Sogn sin Skole. Her i Vestjylland kom der en Del Biskoler, der blev Vinterskoler, eller der kom Omgangsskoler, hvor Lærerne gik fra Sted til Sted og var en 3 Ugers Tid hvert Sted og holdt Skole. Det var en Fest for Hjemmet, naar Læreren kom, og skabte Samarbejde mellem Skolen og Hjemmet. Tiden deles saaledes for Bornene i to Dele, Vinterens Skolegang og Sommerens legemlige Arbejde.

Jeg vil sige, naar jeg anbefaler Vestjyllands Skoleordning, at Børnene faar lige saa meget og mere Undervisning som i andre Dele af Landet. Men den Paastand, at Vestjydernes Skoleordning er billigere end andre Ordninger, er fejlagtig. Den er tværtimod dyrere, fordi vi ved Hverdagsundervisningen om Vinteren maa have flere Lærerkræfter og flere Klasseværelser. Men det bedste ved vor Skoleordning er, at den giver Bornene Sundhed og Frihed. Bornene lærer at gøre Nytte i Stald og Mark, ogsaa Gaardmandens Børn. Den ene Dags Skolegang om Sommeren for de store Børn er udmærket, fordi den giver Afveksling og Frihed for det Barn, der er optaget alle de andre Dage af legemligt Arbejde, undertiden ogsaa Søndag.

Folketingsmand *Søgaard* omtalte den store Skolekommission. Der er Spørgsmaalet om Enhedsskolen. Folkeskolen, Realskolen og Gymnasiet, vore 3 Slags Skoler, skal være som Etager paa samme Bygning, hvor man kan glide jævnt fra den ene lige over i den anden. Jeg mener, at Folkeskolen skal være noget for sig selv og ikke egner sig til at være Forgaard for den højere Skole. Studentereksamen til Optagelse paa vore Seminarier var galt af mange Grunde. Bl. a. vil det blive fra Købstæderne, hvor Gymnasierne findes, at vore Lærere vil komme. Studentereksamens Fag er heller ikke dem, der i særlig Grad er nødvendige for en Folkeskolelærer. Det vigtigste er, at han tro udfører sit Arbejde.

Den gamle Biskole er nu stærkt forbedret — heldigvis, og Undervisningen er tilfredsstillende. Statsprøverne i Skrivning og Regning viser, at de vestjydske Skoler endda staar nogle Points over de andre Skoler. Den almindelige danske Ordning er jo Skolegang hver anden Dag hele Aaret. Det er Spild af Tid at gaa hjemme hver anden Dag om Vinteren. Den økonomiske Side ved Børnenes Arbejde om Sommeren har mindre Betydning end det, at de dygtiggøres til Livets Arbejde. Fordelene ved vor Skoleordning er især Økonomisering af Tid og Børnenes Dygtiggørelse til praktisk Arbejde. Det vilde være en Fordel, om Ordningen kunde gennemføres over hele Landet.

Thomas Thomsen, Aastrup: Vestjyderne kunde ønske at ordne sine Skoleforhold selv uden Statens Indblanding; jeg vil dog paapege, at Staten har ydet Skolen stor Støtte ved Skolebygning (halvt Tilskud), Klassedeling o. s. v. Staten kan fastsætte Rammerne og der indenfor Selvstyre.

Lærer *Grønbæk*: Paa Ombudsmødet i Sommer i Odense stilledes Kravet om Hverdagsundervisning, og jeg saa straks og med Sorg, at det vilde ramme vor Skoleordning, og at danske Lærere har saa lidt Forstaaelse af vor vestlydske Skoleordning. Vor Ordning ligger lige op ad Naturen. Arbejdet er Frimandens Kald, og det skal frem ogsaa hos Børn ved Arbejde, der passer for deres Evner og Alder.

En Resolution, der svarede til de to Indlederes Tanker, vedtoges enstemmig.

1920.

Mandtalslister og Flyttebeviser i Henhold til midlertidig Lov af 1. Marts 1920. *Formanden* indledede. I Forhandlingerne deltog *A. Andersen*, *Brørup*, *Pedersen*, *Vejen*, *Jens Sørensen*, *Ølgod*, *Tønnesen*, *Bramminge*, *Jeppe Nielsen*, *Folding*, og *Jørgen Silladsen*, *Skads*. Der henstilledes til Bestyrelsen, at der indføres ensartede Regler med Hensyn til Bøder m. m.

Udpantningsgebyrer for Stats- og Kommuneskat indlededes af *A. Andersen*, *Brørup*. *Herman Madsen*, *Føvling*, og *P. Jesen*, *Horne-Thorstrup*, var enige med Indlederen, og det vedtoges at arbejde for en Forhøjelse ogsaa af Renter af forfalden Skat.

En Forespørgsel om, om det var Regel, at Kommunerne betaler Kørsel for Sygekassemedlemmer, der selv har brugeligt Køretoøj, viste, at det praktiseredes vidt forskelligt rundt om i Amtet.

Amtsrevisoren gav derefter nogle Oplysninger om Affattelsen af Regnskabet 1919—20.

1921.

Flyttebeviserne var igen fremme, og det vedtoges nu og da at avertere i Amtets Blade, at Til- og Afgang skal meldes; i modsat Fald idømmes Bøder.

Den kommunale Valglov. Det vedtoges, at Opholdsbestemmelsen burde nedsættes til, at de, der har Ophold i Kommunen fra 1. April det foregaaende Aar, har Stemmeret ved det derefter ordinære Sogneraadvalg — og at der kun udskrives Valglistor hvert 4. Aar.

1922.

Stiftamtmanden gav en Redegørelse angaaende Loven om Nødhjælpsarbejder, deres Igangsættelse og Virkninger med Hensyn til Arbejdsløshedsspørgsmaalet.

Formanden for Grundforbedringsudvalget oplyste, at der af nævnte Udvalg var godkendt Dræningsarbejder paa et Areal af ca. 1000 ha Land.

S. P. Ernebjerg indledede om Aldersrenteloven og fremhævede flere gode Sider i den gamle Alderdomsunderstøttelseslov. Gen-

nemgik derefter det nye Lovforslags forskellige Punkter, navnlig det med faste Takster i Modsætning til den gamle Lovs skønsmæssige Understøttelse. Især fra de rene Landkommuner med indgaaende personligt Kendskab til den enkelte Nyder maatte Forsamlingen fremdeles holde paa, at Alderdomsloven virkede tilfredsstillende og derfor fra-raade Lovens Vedtagelse, med mindre Kommunernes Andel i Lovens forventede Udgifter kunde reduceres til at udgøre væsentlig det samme som hidtil. Der var Enighed om, at Lovforslaget vilde betyde en større Stigning i de sociale Udgifter.

Amtsassessor *Bang* talte om Forsørgelseslovgivning, navnlig vedrørende de sønderjydske Landsdele, og de store Vanskeligheder, der havde været forbunden med Indførelse af dansk Lovgivning der.

S. P. Ernebjerg.
Formand fra 1921 til 1931.

1923.

Stiftamtmand *Herschend* gjorde Rede for Færdselsloven, særlig Kørslen med Rutebiler. Fra flere Sider stilledes Spørgsmaal om dens praktiske Gennemførelse, der besvaredes af Indlederen.

Landstingsmand *Gregersen* indledede om Lovforslaget til Indførelse af Folkeregistret og udtalte sine Betænkeligheder ved Forslaget.

Folketingsmand *Rudfeldt* holdt Foredrag om den sociale Lovgivning, Fattigforsorgen i Fortid og Nulid, omtalte Forskellen mellem værdige og saakaldte uværdige Fattige, der forsørges af det egentlige Fattigvæsen. Navnlig paapegede han den store Stigning i Udgifter, som

de nyere sociale Love havde paaført Kommunerne i de senere Aar. Om-
talte Aldersrenteloven, dens Tilblivelse og dens Anvendelse i Kom-
munerne. Aldersrenteloven indførte noget nyt, der burde betegnes som
noget betydningsfuldt, nemlig det, at Nyderne maatte have en ikke saa
lille opsparet Kapital og endda have Ret til nogen Aldersrente, altsaa
et lille Skridt i Retning af Forsikringsprincippet.

4. August 1924.

Forespørgsel fra Indenrigsministeriet om Indrettelse af brandfri
Rum til Opbevaring af Kommunernes Arkiv, Ansættelse af en
bestemt Mand til at føre Tilsyn med dette, samt at advare Sogneraa-
dene mod letsindig Kassation af Arkivalier. Dette kunde tiltrædes, dog
ikke Ansættelsen af en Mand, dette burde være Sogneraadsformanden.

Sekretær i Indenrigsministeriet *Sommer Andersen* holdt Foredrag
om Invalideloven.

Hans Duborg, Jernved, indledede en Forhandling om Sogne-
raadsformændenes Stilling og Ansvar. Efter Landkommunal-
loven af 1867 har Sogneraadsmedlemmerne Pligt til af deres Midte til
Formand at vælge en økonomisk velsitueret og vederhæftig Mand, lige-
som det hele Sogneraad er ansvarlig for de Kapitaler, Aktiver og andre
Ejendomme, der tilhører Kommunen. Ud over grov Tilsidesættelse af
disse Pligter bør Sogneraadsmedlemmerne ikke være ansvarlig for Kas-
sen, fordi de ikke har Lejlighed til at trænge til Bunds i Regnskabet
og den øjeblikkelige Kassebeholdning, med mindre Formanden ønsker,
at de skal vide fuld Besked.

Det sædvanlige i rene Landkommuner er, at enten er Formanden
tillige Kasserer, undertiden ved samtlige Sogneraadsmedlemmers Bi-
stand, eller at der er valgt en Kasserer af Sogneraadets Midte, dog uden
godkendt Kasserervedtægt. Den bedste Ordning i disse Kommuner er,
hvor Formands- og Kassererpost er skarpt adskilt, og hvor Ind- og Ud-
betalinger kun sker sammen med Bilag for Posterne. At Kassebogen
skal afstemmes daglig eller mindst ugentlig er en Selvfølge. Naar der
ogsaa her i Amtet er forekommet beklagelige Tilfælde, saa er Sløseri
afgjort Hovedårsagen.

Men ogsaa Arkivet i Landkommunerne er et svagt Punkt, og det
er forklarligt, at det er saadan. Siden Aarhundredskiftet er der lov-
givet paa et stort Antal ny Omraader og Arbejdet fordoblet. Der har
i det Tidsrum siddet eller sidder mangeaarige Formænd, som er træ-
net op i de nye Loves Gennemførelse uden tilstrækkelig Sans for den
store Lettelse og Betryggelse, som et gennemført System i let tilgænge-
lig Opbevaring og Overskuelighed af hver enkelt Sag er. Dertil bidra-
ger ogsaa, at adskillige endnu har et gammelt Skab til Opbevaringen,
hvor det hele skal stoppes ind, og det giver ikke en let Orientering.

Formandspladsen er fremdeles et Tillidshverv. Det kunde opfattes

saaledes, om det kun strakte sig over de lovbestemte 3 Aar, men saa korte Tidsrum vilde i Almindelighed være til Skade for Kommunernes Ledelse og Økonomi, fordi der skal en aarelang Oplæring til, før han kan gøre god Fyldest. Det samme gælder ogsaa Sogneraadsmedlemmerne. Det at være Formand er ikke et Fritids- eller Lejlighedsarbejde, men i mellemstore Kommuner tager det meget af en Mands Arbejds-kraft, og jo vanskeligere Tiden er, jo større Arbejde. Dertil kommer de mangeartede Indberetninger Aaret rundt, hvoraf en Del er om ganske uvæsentlige Ting, og som derfor godt kunde spares, thi Formanden har ikke lønnet Kontorhjælp, men maa i Reglen selv udføre Arbejdet.

A. Andersen, Brørup, og *Ernebjerg* var enige med Indlederen og gav forskellige Vink om Kassebogens Brug og Arkivernes Førelse, som Amtsrevisor *Kl. Okholm* supplerede med Oplysninger om Kasseeftersyn og Regnskabs Førelse. *Stiftamtmanden* havde derefter Ordet og udtalte sig om Formandens og Sogneraadsmedlemmernes Ansvar og var enig med Indlederen i, at de statistiske Indberetninger uden Skade kunde indskrænkes en Del, og at man om dette burde henvende sig til den nedsatte Forenklingskommission.

10. September 1924.

Amtsfuldmægtig *Lerche-Thomsen* indledede og gav indgaaende Oplysninger om Brugen af den ny kommunale Valglov.

Ernebjerg indledede om Folkeregistrenes Førelse, der selvfølgelig ogsaa vil give Sogneraadene forøget Arbejde. Vel ført — og det maa absolut tilstræbes — vil det fremtidig være af stor Betydning i Forsorgelsessager, idet der faas Rede paa naar og hvor længe vedkommende har opholdt sig i en Kommune. Dernæst vil det blive en Vinding for Kommunerne skattemæssig, idet der med nogen Paapassenhed kan indvindes skyldig Skat af Fra- og Tilflyttere, noget, det hidtil har skortet paa. Men ellers skal der Tid til at indvinde Erfaringer, naar Loven nu efter Folketællingen 4. November træder i Kraft

Der førtes en længere Forhandling om de forskellige Maader at føre Registret paa, og disse bliver vel noget forskellige i store og smaa Kommuner, ligesom der rettedes Forespørgsler om Af- og Tilgang af Højskolcelever, Soldater og andre tilsvarende tidsbestemte Ophold.

Forespørgsel fra Stiftamtet angaaende Forholdet mellem Fæstekontorer og det offentlige Arbejdsanvisningskontor, om Sogneraadsforeningen kunde tiltræde, at fremtidige Andragender om ny Bevilling til at drive Fæstevirksomhed eller Overdragelser af Fæstebevillinger ikke imødekommes. Det vedtoges at udtale, at man ikke mente Tiden var inde endnu til at ophæve Fæstevirksomheden, hvorfor man ikke kan anbefale Tanken om Inddragelse af Virksomheden efterhaanden.

1925.

Kontorchef *Topsøe* holdt Foredrag om kommunal Grundskyld og Grundværdistigningsafgift samt om kommunal Afgift af Bygninger. Efter en længere Forhandling, hvori der rettedes Forespørgsler til Indlederen, fortsatte Kontorchefen med vejledende Oplysninger om Sygekassen og Fattiglovens § 63, Forskud paa Invalide-rente m. m.

K. Okholm gav Oplysninger om Amtstilskud til de af Kommunerne afholdte Udgifter til Aandssvage, Sindssyge m. fl., samt anbefalede at indsende Regnskaberne rettidig.

Bestyrelsesmøde 22. August 1925.

Skrivelse fra Erhvervsministeriet saalydende:

Til Vejledning under de fortsatte Forhandlinger mellem Regeringen, Nationalbanken og Rigsdagens Valutaudvalg angaaende Valutasituationen, anmoder man herved Foreningen om en Udtalelse med Hensyn til dens Syn paa Valutaspørgsmaalet, derunder saavel Virkningerne af den i den senere Tid indtraadte Stigning i Kronkursen, som Spørgsmaalet om Fastlægning af vor Valutapolitik's videre Udvikling og Endemaal, samt om hvorledes Vanskelighederne ved Kronens endelige Fæstelse bedst vil kunne afbodes.

Man mente inden for Bestyrelsen ikke at kunne give Raad eller Anvisninger i de stillede vanskelige Spørgsmaal, men en voldsom Kursstigning vil medføre uoverskuelige økonomiske Vanskeligheder i mange Landbohjem, og det henstilles, om det ikke vilde være rigtigst at nedsætte Diskontoen.

27. April 1926.

Stiftamtmand *Herschend* holdt Foredrag om Lov af 31. Marts 1926 Grundskyldsloven, navnlig om dens Udførelse i Praxis. Taleren henstillede bl. a. til Sogneraadene noje at overveje Fradragsbestemmelserne i § 3. Gav en grundig Forklaring af Spaltningen af den gamle Ejendomsskyld i Grundskyld og Bygnings- eller Forskelssskyld samt omtalte Værdistigningsskatten.

En længere Forhandling paafolgte, navnlig om den forskellige Skat paa Grundskyld og Bygningsskyld og de praktiske Virkninger af Fradrag paa 3---4 eller 5000 Kr. i Bygningsskylden.

26. Juni 1926.

De ny Skoleforslag. Professor *N. A. Larsen* indledede med en Redegørelse for Skoletilsynet fra Landkommunalloven af 1867 og indtil nu. Den røde Traad derigennem har været, at Sogneraadet har haft den bevilgende Myndighed og en ret stor Indflydelse ved Valg af

Lærerkæfter, medens Skolekommissionen, der vælges af Sogneraadet, har Tilsynet.

Dette ændres nu i Forslaget, saaledes at Skolekommissionens Medlemsantal forhøjes til 7, hvoraf 5 vælges direkte af Kommunens Vælgere og 2 af Sogneraadet. Skolekommissionen er berettiget til at tage alle Spørgsmaal, som vedrører Kommunens Skolevæsen, under Behandling og derom stille Forslag til Kommunalbestyrelsen eller højere Skolemyndigheder. Meningen er, at Sogneraadet skal have den økonomiske og Skolekommissionen den pædagogiske Styrelse af Skolen. Disse to Ting kan dog ofte ikke adskilles. Det hedder i Forslaget: »Skolekommissionen bestemmer, hvilke Undervisningsmidler Skolen skal benytte.« Det er hverken for Skolen eller Befolkningen nogen heldig Ordning, at der tillægges Skolekommissionen Bestemmelsesret med Hensyn til Skolens Undervisningsmidler, medens Ansvar for Tilvejebringelse og Anvendelse af Kommunens Pengemidler ligger hos Sogneraadet. En anden Sag er, at Sogneraadet ofte mener i det væsentlige at kunne overlade Indstillingsretten til Skolekommissionen og følge dens Indstilling.

Med Hensyn til Lærerkaldelse faar Skolekommissionen Indstillingsret og Sogneraadet Kaldsret. I Virkeligheden vil det betyde, at den Mand, der af Skolekommissionen indstilles som Nr. 1, kan Sogneraadet ikke forbigaa; altsaa mister Sogneraadet al Indflydelse ved Antagelse af Lærerkæfter, og dette er uheldigt.

Folkeskolens stærke Udvikling er en Kendsgærning, og den er sket paa den lokale Skolebestyrelses eller Befolkningens Initiativ, ikke i Kraft af Lovbud. Vel er der Forhold, som man kunde ønske ændrede. De vil melde sig, hvis man blot ønsker at reformere paa de Punkter, hvor Erfaringerne havde paavist en Mangel, og ikke af teoretiske Grunde endevende det hele.

Diskussionen viste Tilslutning til de fremførte Synspunkter.

Karl Andersen, Janderup, stillede Forslag om, at Landkommunerne faar Del i Automobilskatten til Vedligeholdelse af Bivejene. Loven af 1918 bestemmer, at Bilskatten skal gaa til Forbedring af Vejene og fordeles mellem Købstæder og Amtskommuner. Der er ialt indkommet 12 Millioner — deraf har Amtskommunerne faaet 10 og Købstæderne 2 Mill. Formanden udtalte, at Sogneraadsforeningen havde behandlet Sagen og var interesseret i den, men endnu ikke indsendt Andragende til Ministeriet.

Stiftamtmand *Herschend* udtalte, at Vejene var ved at ødelægge os allesammen. Af det, der tilfalder Amtsraadet, giver vi Sognekommunerne 120,000 Kr. Naar Amtsskatterne er saa høje, som de er, saa er det Vejenes Vedligeholdelse, der er Skyld deri.

20. November 1926.

Brandpolitiloven. Mødet indledes at *Stiftsamtmanden*, der

omtalte Distrikternes Inddeling indenfor Amtet, Skorstensfejernes Uddannelse og den Betaling, der ydes dem. Han omtalte derefter Kommunernes Inddeling i Brandkredse, Brandfogdens Virksomhed, Brandredskabernes Anskaffelse m. m.

Efter en længere Forhandling, hvor mange viste Betænkeligheder ved Anskaffelse af mekanisk Sprojte, fordi der ikke fandtes Vand tilstrækkeligt nær ved et meget stort Antal Landejendomme, vedtoges det at udpege en Mand fra hvert Herred for sammen med Stiftamtmanden at arbejde videre med Sagen.

1927.

Sogneraadenes Regnskabsføring. Mødet indledes af Stiftamtmand *Herschend*. Her i Amtet har der i de sidste 5 Aar været flere Tilfælde, hvor der hos Sogneraadene har været konstateret regnskabsmæssige Uordener, og Manglerne kan føres tilbage til saavel Regnskabsføringen og Kontrollen som Regnskabsformen.

Det burde være en Selvfølge, at Kassebogen føres kronologisk og regelmæssigt, ligesom det burde være en Selvfølge, at Kommunens Kasse altid holdes adskilt fra alle andre Kasser, herunder ogsaa fra Sogneraadsformandens eller den særlige Kasserers private Kasse.

Og der bør nedsættes et Udvalg, der mindst 2 Gange aarlig uanmeldt overbeviser sig om Kassebeholdningens Tilstedeværelse. Ved Indsendelse af Regnskabet til Amtsrevisionen bør følge behørig Attest for, at Kassebeholdningen ved Regnskabsaarets Udløb er befunden tilstede med det i Regnskabet opførte Beløb, og at Sogneraadet i Aarets Løb har foretaget Eftersyn og intet fundet at bemærke.

Det vilde være et væsentligt Fremskridt, om Sogneraadene vilde slutte Bøgerne af pr. 31. Marts med Regnskabsaarets Udløb. Her i Amtet er der for Tiden næppe mange, der slutter Kassebogen før en Gang i August, enkelte senere. Den Forvirring, det medfører, at der saaledes i en lang Periode føres 2 Regnskaber, ligger lige for, navnlig naar man husker paa, at Regnskabsformen og Regnskabsføringen i sig selv er langt tilbage hos Sogneraadene.

Med Hensyn til Skattelisterne bør disse være indrettet saaledes, at der ved Indbetalingen kan finde Datoangivelse Sted paa Listerne, og for det andet, at Restancelisterne regelmæssigt og nogenlunde hyppigt bør forelægges det samlede Sogneraad.

Selve Regnskabsskemaet er ikke godt. Det maa siges at være antikveret, at Sognekommunernes Regnskaber ikke har noget som helst Statusregnskab, men opstilles som blotte Kasseregnskaber med tilknyttede Fortegnelse over Formue og Gæld. Det giver ingen virkelig Oversigt over Status. Selv den fra Amtet foreskrevne Kassebog er ikke fyldestgørende og trænger til en Revision. Et Fællesudvalg fra Amt og Sogneraad har her en Opgave.

Indrettet paa den Maade, som her antydet, vil Sogneraadene have lettere ved at løse deres Opgaver. De vil have tilvejebragt større Klarhed og Overskuelighed. De menige Medlemmers økonomiske Medansvar vil være lettere at bære. Trygheden vil lettere opstaa, og Kritiken vil lettere kunne vises paa Plads.

Ernebjerg saa knap saa mørkt paa Forholdene som Stiftamtmanden. De Krack, vi oplever, er Efterslet fra Krigens Tid, hvor Forholdene blev saaledes, at det næsten ikke var til for en Formand at klare sig, hvis man ikke var Kontormand. Dette med at Kassebogen og Kassebeholdningen fremlægges ved hvert Sogneraadsmøde kan teoretisk være godt nok, men i Praksis næsten uigennemførligt. Med Hensyn til Regnskabs Afslutning pr. 31. Marts er det ogsaa teoretisk rigtigt, men besværligt og vanskeligt at gennemføre i Praksis. Naar jeg her har taget Ordet, er det egentlig for at forsvare det bestaaende, saaledes at Arbejdet ikke besværliggøres mere end haardt nødvendigt.

Barkholt, Holsted: Den Nervositet blandt Sogneraadmedlemmer, som Stiftamtmanden nævnedes, er der ingen Grund til. Jeg mener ogsaa, at Kassebogen bør slutte pr. 31. Marts, og at det nuværende Regnskabsskema er forældet.

J. M. Therkildsen, Tjæreborg, sluttede sig til Ernebjergs Udtalelser baade med Hensyn til Regnskabs Afslutning og til, at Arbejdet lægges saaledes, saa Stillingen som Formand fremdeles bliver en Tillidspost.

Rasmussen, Gørding, fandt Anledning til at drage en Sammenligning mellem Byraadet med Borgmesterkontor og Kæmnerkontor og Sogneraadet med en omtrent ulønnet Formand til selv at udføre Arbejdet.

Stiftamtmanden: Det kommer mig slet ikke overraskende, at man ikke er enige med mig i mine Betragtninger. Det kan ikke være besværligt at foretage en Kasseopgørelse til hvert Sogneraadsmøde, og Kassebogen bør slutte den 31. Marts. Jeg har stor Ærbødighed for det kommunale Selvstyre, men hvis dette skal bevares, maa Tilliden til Kassereren ikke ødelægges. Sogneraadene kommer ikke uden om deres Pligt til at foretage Kasseeftersynet.

Læge Jensen, Gørding, fandt, at Stiftamtmandens Forslag bød paa noget bedre end det bestaaende, men vi er jo alle, uden politiske Hensyn, mere eller mindre konservative. Vi holder paa det bestaaende. Iøvrigt maa vi bort fra, at en Mand figurerer baade det ene Sted og det andet. Det er sikkert nok for en stor Del medvirkende til, at det undertiden gaar galt.

Stiftamtmand *Herschend* omtalte derefter de nye Motorlove, som giver ca. 7 Mill. Kr. direkte til Sognekommunerne, men derved vil selvfølgelig Amtets Tilskud til Kommunerne falde bort. Det ny vil dog give betydeligt mere til Kommunerne end den gamle Ordning.

Ernebjerg forklarede den ændrede Aldersrentelov og Amts-

fuldmægtig *Lerche-Thomsen* Lovene om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedskasserne samt Sygekasseloven.

1928.

Förmanden begyndte med en Oversigt over det passerede i Bestyrelsesmøderne og ved de samvirkende Sogneraadforeningers Delegeretmøde — noget, der altid har været Sædvane i de sidste 30 Aar. Kom derunder ind paa, at der var lagt Pres paa Ministeriet for at faa udbetalt Forskud paa Motorskatten til Kommunerne snarest efter 1ste April og for at faa Forskud paa Aldersrentetilskudet anvist Kommunerne senest sidst i Juni, saaledes at det anviste Beløb kunde bruges til at betale de den 1. Juli forfaldne Statsskatter med, og at man havde grundet Haab om, at begge Krav blev imødekommet.

Dette blev modtaget med Tilfredshed af Generalforsamlingen.

Folketingsmand *Pinholt* talte derefter om Amtsskatterne. Amtsrepartitionsfonden er oprettet 1819 og bestyredes af Amtmand og Rentekammer. I 1841 gik man over til Amsraad og Sogneforstanderskab. 1845 udgjorde Skatteudskrivningen til Landets Amsraad 1,2 Mill. Kr., og indtil 1913—14 udgjorde de 9 Mill., men 1925—26 steg disse Skatter til 38 Mill. og er i 1928—29 dalet til 29 Mill. Kr. Da Udgifterne i væsentlig Grad falder paa Vejene, Medicinaludgifter samt Politi- og Retsvæsen, er det, at Skatterne udskrives paa den faste Ejendom, uretfærdigt, selv om en mindre Part af Skatterne af Amsraadet kan udskrives paa et bredere Grundlag. Amtsskatterne paa fast Ejendom bør fastlægges med en bestemt pro mille, der omtrent svarer til Skattens Beløb i Aarene før Krigen. Resten bør lignedes paa almindeligt kommunalt Grundlag, fordi alle Skatteydere er interesseret i og delagtige i de Goder, som Amtsvejvæsenet, Sygehuse og Retsvæsen er.

I Diskussionen deltog Læge *Jensen*, Gørding, Folketingsmand *Jens Jensen*, Gjesten, *J. M. Therkildsen*, Tjæreborg, Formanden, Indlederen m. fl.

Stiftamtmanden henledte Opmærksomheden paa Loven om Vejkryds og Sigtbarheden langs Vejene samt redegjorde for Motorskattens Fordeling.

1929.

Aldersrente og Pensionsforsikring, et Forslag af Kommunekasserer *N. J. Weis*, Nørre Nebel. Forslagsstilleren fremlagde et detailleret Forslag, der som Folkeforsikring skulde kunne afløse Aldersrente og Invalideforsorgen, og udtalte, at vi har alle den Erfaring, at der rundt om sidder mange Gamle, der føler det som en Overvindelse at tage imod Aldersrenten. Ligeledes viser Erfaringen, at der er mange andre, der kun søger at faa saa meget som muligt uden at yde no-

get igen. Efter Forslaget vil den gamle Moral om, at enhver sørger for sig og sine, komme til sin Ret.

J. M. Therkildsen: Theori og Praksis er to Ting, men jeg mener, at Sagen er værd at tage under grundig Overvejelse.

Da ingen andre ønskede Ordet, toges Sagen til Efterretning.

Kortspil i Gæstgiverier. *Gjerluf Knudsen*, Darum: Lad os slette § 38 i Politivedtægten for Ribe Amts Landkommuner. Denne Paragraf gaar jo ud paa, at der i Gæstgiverier paa Landet ikke maa spilles Kort om Penge. Lad os faa dette Forbud hævet.

Harald Jepsen, Darum: Forslaget fra Darum har en bestemt Anledning, nemlig den, at 3 unge Mennesker fra en anden Kommune for længere Tid siden kom ind paa Darum Afholdshotel og nød 3 Soda-vand tillige med en Del medbragt Spiritus. De spillede ogsaa Kort. Da de saa tog hjem med Bil, paakørte de en Dame, og denne Paakørsel resulterede i en Retssag, som igen havde til Følge, at Værten i Afholdshjemmet fik en Bøde paa 100 Kr., fordi han ikke havde holdt Opsyn med de unge Mennesker. Det finder vi er meget uretfærdigt, især da Kortspil er lovligt i Købstædernes Værtshuse her i Amtet.

Barkholt, Holsted, anbefalede at beholde Forbudsvedtægten.

Formanden: Det vil være rigtigst at foretage en Afstemning for at se, hvorledes man stiller sig til Spørgsmaalet.

Stiftamtmanden: I Øjeblikket forhandles der om en Revision af Politivedtægten, men den omtalte Paragraf er ikke nævnt, derfor maa der nu indsendes et Forslag fra Sogneraadforeningen, hvis man ønsker Paragrafen ændret.

Da Meningerne var stærkt delte, udsattes Spørgsmaalet.

Statistik. *Barkholt*, Holsted, klagede over det overdrevne Arbejde med Statistiken og anmodede om, at man rettede en Henvendelse til Ministeriet om at faa den megen Optælling begrænset.

Formanden: Vi har opnaaet, at der kun tælles hvert 5. Aar. Ganske vist lader det til, at der til Gengæld bliver stillet et Utal af Spørgsmaal, men Statistisk Departement mener at have gjort en stor Indrømmelse.

1930.

Stiftamtmand *Herschend* holdt Foredrag om Motorloven, navnlig med Hensyn til de saakaldte Vejmillioner med ekstraordinære Tilskud. Der faas kun Tilskud ved Vejarbejder, der har Interesse i videre Kredse, ved Brobygning eller Udretning af Veje med farlige Sving eller stor gennemgaaende Trafik. Taleren gennemgik ligeledes de vedtagne Byggelinier langs Amtsvejene.

Læge *Jensen*, Gørding, og *S. K. Sørensen*, Guldager, rettede Spørgsmaal til Indlederen, som besvarede disse, hvorefter *S. K. Sørensen* lovede at tilstille Sogneraadforeningen Guldager Sogns Byggevedtægter, naar de blev approberede.

Hans Duborg omtalte Oksebremsens Udryddelse og anbefalede at tage saa haandfast paa Udryddelsen, at denne Kreaturplage ogsaa her paa Egnen kunde faa Ende.

Formanden pegede paa den Uensartethed, der findes i Skoleplanerne fra Sogn til Sogn, og henstillede et vist Samarbejde mellem Nabokommuner ved den Revision af Skoleplanerne, der skal finde Sted inden Aarets Udgang.

Ravn, Jernved: Ved bemidlede Aldersrentenyderes Død bør det offentlige have Ret til at gøre sig betalt i Boet, særlig hvor Arven gaar til fjernere Slægtninge.

1931.

Formanden, S. P. Ernebjerg, gav, nu han ønskede at træde tilbage, en Oversigt over, hvad Sogneraadforeningen og Hovedforeningen De samvirkende danske Sogneraadforeninger, har betydet, i de 10 Aar, han havde været med i Ledelsen. De samvirkende Sogneraadforeninger har faaet Betydning derved, at der ikke paa Rigsdagen fremsættes Forslag til Love, der har Tilknytning til Kommunerne, uden at Samvirksomheden faar Lejlighed til at udtale sig derom, og ved vore Delegeretmøder møder altid de Ministre eller de øverste Embedsmænd for de Ministerier, som har Interesse i de Forslag, der bliver behandlet. Det vil sige, at der altid er en vis Føling mellem Samvirksomheden og Ministerierne, og selv om vore Ønsker eller Krav langt fra altid opfyldes paa Grund af politisk Indstilling i Regering og Rigsdag, saa er der ingen Tvivl om, at den praktiske kommunale Sans, der er bygget op gennem Sogneraad, Amts-Sogneraadforening og med Samvirksomheden som Talerør, i nogen Grad har præget den kommunale Lovgivning gennem Aarene.

Af Sager, der har været behandlet i det forløbne Aar, nævntes, at ved Ejendomsskyldvurderingen burde der være 3 Mand i Stedet for 2, saaledes at der blev en Repræsentant for det større Landbrug og en for det mindre samt en for den bymæssigt bebyggede Del i de Sogne, hvor dette fandtes.

Om Fremtiden udtalte *Formanden* sig ret pessimistisk. Vi ser Indtægterne gaa ned i alle Landbrugsbedrifter. Det kan derfor spørges, hvor skal vi faa et Ligningsgrundlag fra. Man kræver Skattenedsættelse og med Rette, men vi er jo vanskeligt stillet i saa Henseende, da vi er bundet af bestaaende Love. Der kan med Rimelighed kræves, at ny Vejanlæg indskrænkes, saa der bliver større Midler til Raadighed for Kommunernes Vejvedligeholdelse, og endvidere kunde det med Rette kræves, at Staten overlager Udgifterne efter Fattiglovens § 61 — Forsørgelsen af Aandssvage, Sindssyge, Epileptikere og Abnorme og derved aflaster Kommunerne noget.

Efter Indledningen udspandt der sig en kort Diskussion om, hvor-

vidt Mortorafgiften i saa vanskelige Tider overvejende burde kunne benyttes til almindeligt Vejvedligehold, og *S. K. Sørensen*, Guldager, forespurgte, om der kunde være Tale om at slippe for Afdrag paa Laan, det vilde dog lette Budgettet noget, hvortil *Stiftamtmanden* svarede, at Amsraadet maatte behandle saadanne Andragender enkeltvis, men at man sikkert vilde stille sig forstaaende.

Biblioteksloven og dens Forhold til Kommunerne. Bibliotekar *Thomsen* holdt om dette Emne et Foredrag, som paahørtes med Interesse.

Derefter sluttede *Hans Duborg* Mødet og udtalte under Forsamlingens Tilslutning en varm Tak til Ernebjerg for hans mangeaarige dygtige Formandsskab i Sogneraadforeningen.

1. Februar 1932.

Den forestaaende Skatteligning og Kommunernes Budgetter. Formanden, *Hans Duborg*, omtalte indledende, at et væsentligt Grundlag for Skatteudskrivningen er Ejendomsskyldsætningen. Det gælder derfor om, at der skyldsættes efter Jordens Brugsværdi og ikke efter lokal Handelsværdi. Det sidste synes at være Tilfældet, og da Handelsprisen ligger forholdsvis højere i Vestjylland end det øvrige Land, bliver vi derigennem særbeskattet. Ensartetheden inden for den enkelte Kommune er vistnok saa god, som det i Praksis kan forlanges. Det kniber mere med Ensartetheden fra Kommune til Kommune, fra Skyldkreds til Skyldkreds.

Skatteraadenes og Kommunernes Interesser er noget forskellige. Kommunerne ønsker et reguleret Indtægtsgrundlag fra de frie Erhverv til Ligningen, medens Skatteraadene holder paa de virkelige Indkomster. I Aar bliver det uhyre vanskeligt at ligne Skatten paa det Grundlag, som nu foreligger, og det bliver endnu værre at faa Skatten ind. Selv om dette Møde hverken kan fremtrylle Indtægter eller reducere Udgifterne, viser den store Forsamling — 4—500 Deltagere — at Spørgsmaalet i høj Grad interesserer Sogneraadene. I Ribe Amts 67 Landkommuner udskriver vi 4,8 Mill. Kr. aarlig i Kommuneskatter, foruden Kirkeskatten, der efterhaanden er ved at blive et tyngende Tillæg.

En kort Gennemgang kan have sin Interesse.

Først paa Indtægtssiden møder vi Kassebeholdning ved Aarets Begyndelse, men det gaar desværre i den Retning, at Beholdningen overvejende er Skatterestancer, og dette fører saa til Mangel paa likvide Midler ved de maanedlige Udbetalinger, hvorfor der maa tyes til midlertidige Laan, der er lige ildesete af Sogneraadsmlemmer og overordnede Myndigheder. I indeværende Aar er der bødet herpaa ved ekstraordinært fra Statskassen at yde Krisehjælp til nødstedte Landbrugere, saaledes at Kommunerne sikres Indbetaling af 2 Kvartalers Skat fra disse Landbrugere. Men det falder ofte noget uretfærdigt, idet

den stræbsomme og sparsommelige straffes, saaledes som det ogsaa gaar gennem al Skatteligning.

Da Lovgivningsmagten var klar over, at der i Aar vilde blive store Krav til Kommunekasserne til Understøttelser af forskellig Art, er Tilskud efter Loven af 1903 forøget med et ret betydeligt Beløb, men det er næppe sandsynligt, at der i 1932—33 ydes et lignende Tilskud efter de samme Fordelingsregler, skønt Trangen til Hjælp sikkert øges.

En lille Indtægt, Jagttegn à 18 Kr., der før gik i Kommunekassen, er nu ved den ny Jagtlov gaaet andre Steder hen.

Kommuneskatterne er og bør ogsaa være den altovervejende Indtægt til at imødegaa Udgiftssiden. Forholdet mellem Skatter af fast Ejendom og Indkomstkatten er vidt forskellig i Amtets Landkommuner, fra udpræget Stationsbykommuner til rene Landkommuner. Yderpunkterne er fra $\frac{1}{6}$ til $\frac{3}{5}$ paa fast Ejendom.

Det kniber visse Steder med at faa Indkomstkatten ind, og Sogne- raadsforeningerne har derfor indstillet til Ministeriet, at ogsaa gifte Folk skal ind under Bestemmelsen om, at Arbejdsgiveren skal tilbageholde en Del af Lønnen til Skat, uden at der behøver at være foretaget Ud- læg. Det vil være af Betydning for os at kunne forlange saadan Til- bageholdelse, ikke mindst hos Folk, der har gode Sæsonindtægter.

Hvor store Skatter, der skal udskrives, beror paa Udgiftskontoerne, thi enhver velordnet Kommune skal have Balance i Regnskabet.

Mange Kommuner, særlig Kommuner med større Stationsbyer, er tyngt af Gæld gennem Opførelse af store Skolekomplekser, ekstraordi- nære Vejanlæg, Vejudvidelser, Gade- og Kloakanlæg samt kommunale Værker. Den stærkt tiltagende Biltrafik har ligeledes nødvendiggjort Ombygning og Forstærkning af mange Broer.

Renteposten spiller derfor en stor Rolle og de aarlige Afdrag end- nu mere; maaske der et enkelt udpræget Kriseaar kan lempes lidt her.

Kommunernes Fattigudgifter bliver mere og mere tyngende, og Aaret, vi gaar ind i, vil sikkert vise Opgang paa denne Konto. Aldrig før har der været et saa udbygget Forsørgelsystem, men det koster Penge, og Spørgsmaalet, om Skatteyderne og Samfundet kan bære det, er fremme i manges Tanker. Men vi maa jo arbejde med Dagen, som den er, og derfor vilde det være naturligt, at visse Fattigudgifter, §§ 61 og 63, overgaar til Statskassen. I samme Forbindelse kan nævnes, at det vilde være en stor Lettelse for Kommunalraadene, om Begrebet Opholds- og Forsørgelseskommune forenkledes. Siden Sygekasserne er blevne al- mindelige, er Posten til Lægekørsler steget mangedobbelt og udgør nu 2 à 3 pCt. af Kommunernes Udgifter.

Forskellen paa Alderdoms- og Aldersrenteloven er henholdsvis skonsmæssig Understøttelse og faste Takster med dertil knyttet Ret til Aldersrente, samt Stigning i Begyndelsesalder fra 60 til 65 Aar. Dertil kommer ved Aldersrenten en Præmie for først at begynde Rentehæv-

ning i en højere Alder, ligesom der ved Beregning af Rentens Størrelse tages lempeligt paa opsparet Kapital og Arbejdsfortjeneste. Der er i de senere Aar i Landkommunerne bygget adskillige Alderdomshjem, som er modtaget med Tilfredshed af et Hold af gamle, men det bliver dyrere for Kommunerne end Aldersrentesatserne.

Invalideforsikringen tynger efterhaanden ret haardt. Det er naturligt, at de, der mister Arbejdsevnen i den unge Alder, faar Ret til livsvarig Understøttelse efter Takster, der ligger noget højere end de 65-aarige Aldersrentenyderes paa Landet, men det er urigtigt, at der optages Invalidere rentenydere op imod 62 Aars Alderen, da de derved faar en Forret frem for Aldersrentenyderen.

Hjælpekasseunderstøttelserne kunde Landkommunal mændene godt ønske at faa noget mere i deres Haand. Enkebørnsunderstøttelsen er kun en lille Udgift paa Budgettet og en Form for Hjælp, der ikke maa mangle i den sociale Lovgivning. Lige saa maa det nævnes med Taknemlighed, at Plejehjemsforeningerne har taget sig af hjemløse Børns Anbringelse i gode Plejhjem, og det er ingen dyr Ordning for Kommunerne.

Om alle Forsørgelseslove gælder, at Sogneraadenes praktiske Skøn er trængt tilbage til en saare beskedne Plads.

Den vestjydske Skoleordning er dyr og ret uensartet, men saaledes vil Befolkningen have det, og saa er der ikke mere at sige om den Sag. Lærerlønningerne som Lønningsniveauet i det hele har for en Del Aar siden ligget lavt. Nu er det efter den almindelige Mening for højt, og en saglig Revision i Regering og Rigsdag synes paakrævet.

Skolevæsenet tager i mange Kommuner ialt cirka en Trediedel af Budgettet. Spørgsmaalet for os bliver da, om det vil blive nødvendigt at gaa over til en billigere Skoleordning — den almindelige —, og om ikke Staten bør overtage en større Part af Lærerlønningerne.

Vore Udgifter til Vejene er i de sidste 10 Aar tredoblede, men nu er Vejene ogsaa gennemgaaende i en god Orden og med daglig Pasning. Ved hver Vejrevision bliver der i Reglen optaget nye Veje, og det er vel naturligt, at flere Veje overgaa til Kommuneveje.

Paa Delegeretmødet var der stærke Krav om, at Nybygninger efter Vejmillionerne skulde bringes ned i et langsommere Tempo, saaledes at Tilskudet kunde anvendes udelukkende til almindeligt Vejvedligehold, hvorved Skattebyrden kunde lattes noget i en vanskelig Tid.

De offentlige Vandløb stiller ligeledes store Krav til Kommunerne, der stadig maa staa i Forskud med Betaling for Regulering. Hovedvandløbene bør efter min Mening overgaa til det offentlige Vedligeholdelse, enten ved Statsforanstaltninger eller amtsvis, men i hvert Fald saaledes, at Udgifterne fordeles paa et bredere Grundlag.

Grundforbedringslaanene, som Kommunerne er medansvarlige for, vil mange Steder give Tab til Kommunerne.

Det lovbefalede og nu gennemførte Brandvæsen er vel en Vinding, men der mangler ved en større Procentdel af Landejendommene Vand tilstrækkeligt nær ved, saa Sprøjterne kan benyttes. Derved bliver den hele Ordning og den dermed forbundne Bekostning noget problematisk.

Den kommende Ligning vil blive uhyre vanskelig, og vi maa regne med, at en større Part af Skatterne vil blive uerholdelige. Mange Landmænd kan dokumentere større Gældsforøgelse end Leveomkostningerne, saa de med Rette kan skrive Nul paa deres Selvangivelse. En Del Rentierer, gamle Landmænd, har deres Kapital staaende i anden eller yderligere staaende Prioriteter hos Slægtninge og har ingen Renter faaet, hvorfor adskillige af dem vil blive tvungen til at søge Aldersrente.

For de fleste Landmænd gælder, at de slider og sparer for at bevare Hjemmene. Dette er Landbrugets sidste Reservefond.

Eske Grønborg, Tistrup, henstillede, at der fra Sogneraadforeningens Side blev gjort noget for at forøge Kørselssikkerheden paa vore Veje. Et Skridt i den Retning vilde det være at faa de mange vildledende Reklameskilte fjernede fra Vejene.

J. M. Therkildsen, Tjæreborg, udkastede den Tanke, om der ikke i Aar kunde lignedes omkring 50 pCt. af forrige Aars Skat paa Landbrug; vi kan jo ikke lægge alle Udgifterne over paa andre Skatteydere.

S. K. Sørensen, Guldager, troede ikke, det var muligt at lægge nogen bestemt Norm. Man maa ligne efter de virkelige Forhold. Han fremhævede, at det vilde være af stor Betydning, at Kommunernes Refusioner kom hurtigere frem. Naar Skatterne svigter, bliver det ikke bedre for os. Kravene til Kommunekassen bliver større, og med de nuværende Forhold kan der ikke stiftes Laan. Refusionerne af Motorafgifterne kommer ogsaa for sent, men her maa Kommunerne huske at indsende Beretningerne i rette Tid, saaledes at Afgiftens Fordeling kan finde Sted.

Ernebjerg: Jeg tror ikke, det er en farbar Vej at sætte Skatten til f. Eks. 50 pCt. af forrige Aar, thi saa har vi ikke Loven med os. Er der i en Kommune nogle Landmænd, der opgiver Nul og lidt opefter, skal de i hvert Fald frivilligt gaa med til at betale. Med Hensyn til de Beløb, vi skal udskrive, ja, da er det vel saadan, at vi i en Krisetid kan nedskære hist og her, men det er en Nedskæring, som kun kan ske for et enkelt Aar. Vedudgifter og Bygningsvedligeholdelser kan slettes et enkelt Aar, men skal jo dog senere opføres, da det hele ellers forfalder.

Formanden pegede paa, at de rene Landkommuner hidtil er blevne forfordelt med Vejtilskudet, fordi de tog mere forsigtig fat paa de store Bekostninger paa Vejene i Aarene 1924—27. Saaledes fik Københavns Amt 74 pCt. og Ringkøbing Amt kun 55 pCt. Tilskud i Fjor.

Laurids Lauridsen, Starup: Der vil komme en Del Selvangivelser

med Nul, og det vil volde Vanskeligheder, thi det er ubehageligt at lægge en Ligning, som ikke kan holde.

Ernebjerg: Det vil blive vanskeligere end i tidligere Aar at faa en ensartet Ligning. Det vil jo blive de større Bedrifter, der kommer med de mindre Indkomster, og det ser ikke godt ud, men vi har Loven at følge. Skal der være Tale om at faa større Skat af disse, maa vi forhandle os til Rette med den enkelte. Sagen maa løses fra Sogn til Sogn.

Stiftamtmand *Herschend:* Kommunebudgetterne er vedtaget og kan ikke ændres. Spørgsmaalet i Dag er da: Hvad kan der gøres for at faa en Ligning, man vil være tilfreds med. Vi har, som der blev sagt, ikke andet at gøre end rette os efter Lovene. Vi kan se, at en Ligning ikke bliver retfærdig eller forholdsmæssig, men hvis Skattelovgivningen ikke kan føre til et Resultat, maa Sogneraadforeningerne pege paa de Punkter, hvor Myndighederne skal sætte ind for at ændre de Forhold, man ønsker ændret.

Eske Grønborg, Tistrup: Vi kan ikke gaa frem paa andre Maader end i tidligere Aar. Det hele bunder i, hvordan vi skal faa Skatterne ind, særlig naar vi ser hen til de Priser, der i Dag er paa Landbrugsprodukter.

Folketingsmand *Pinholt:* De sidste 30 Aar har Udviklingen i vort Land været uden Sidestykke i økonomisk og kulturel Henseende, men nu synes en Modbølge at stoppe Udviklingen. Spørgsmaalet er da: Kan vi opretholde de samme Udgifter, naar Indtægterne er faldende. Hvis Indtægtsnedgangen varer ved, kan vi ikke opretholde den økonomiske Tilstand — offentligt og privat —, vi har vænnet os til. Saa maa vi hellere i Tide faa en lempelig Nedskrivning i Gang. I 1895 var de sognekommunale Skatter 11,4 Mill. Kr., i 1913—14 25,8 Mill. Kr., men i 1925—26 97,4 Mill. og de er vel stegen siden. Krigsinflationstiden har sat Udgifterne op i en Højde, vi ikke kan blive ved at holde dem i. Naar Sogneraadene nu ser, at det bærer mod en for høj Skatteprocent, saa skal der en Nedgang til, og Sognekommunerne maa da sige til Staten, at Udgifterne maa sænkes, eventuelt maa Staten midlertidigt paatage sig en højere Part af Udgifterne. Vi kan vel paaligne Skatter, men hvorledes faar vi dem ind.

A. Andersen, Gammelby, omtalte de forskellige Regnskabsformer. Det er ikke altid let at finde ud af dem. Det ser ud til, at Indkomsterne hos os er gaaet ned med en Trediedel, og det bliver vel det, vi maa regne med.

V. Thomsen, Skanderup, fremhævede, at Landbrugskrisen havde været siden 1924, da Landbruget havde haft et Underskud af 65 Kr. pr. ha. Vi er ikke tilfreds med Lønningsloven og særlig ikke med, at der betales Dyrtidstillæg. Enten skal vore Indtægter stige, eller ogsaa skal vore Udgifter ned, saa vi kan svare enhver sit.

Folketingsmand *Jens Jensen* udtalte, at Landet som Helhed hidtil havde klaret sig godt under Krisen. Kriseloven havde haft en udliggende Karakter, men ingen kan med Sikkerhed raade Bod paa Vanskelighederne, og derfor maa alle Foranstaltninger blive af foreløbig Art.

Kr. Bendixen, Gesten: Mange Landmænd har intet Regnskab og indsender ingen Selvangivelse; dem maa vi have Lov til at sætte i Skat efter Skøn.

Folketingsmand *Sørensen*: Vi er alle enige om, at der maa en Udledning til, men der vil være Uenighed om Maaden, det skal ske paa.

Sluttelig rettedes der en Del Spørgsmaal om Kriseloven og de dermed forbundne Cirkulærer, bl. a. af *P. L. Kristensen*, *Horne*, og *Karl Andersen*, Janderup. En Taler udtalte, at Kriseloven synes at være et Hastværksarbejde, der bærer Præg af, at praktiske Folk ikke har været med i Udarbejdelsen af dem.

Stiftamtmanden gjorde nærmere Rede for Lovens enkelte Afsnit og mente, at Kommunalmedlemmene nok skulde forstaa at faa det bedste ud af den.

Efter endnu et Par Bemærkninger sluttede det udførligt refererede Møde med en Tak til Deltagerne i Diskussionen og til de særlig sagkyndige, der var fremkomne med Indlæg under Forhandlingerne.

Ja, hermed slutter Beretningen om 50 Aars Arbejde i Sogneraadsforeningen. I mange Tilfælde er det kun Antydninger af, hvad der er fremført og forhandlet, og sjældent er der noteret Resultater, men det kommer vel af, at det var ny Tanker og ny Love, der fik deres første famlende Behandling for senere i Livets Skole at undergaa de Ændringer, der viste sig nødvendige. Det er i dette Tidsrum, at næsten al social Forsorg er skabt og udbygget. Overgang fra den gamle Hartkornsskat til Ejendomsskyldbeskatning. Fra Skønnet over Formue og Lejlighed til Skat af Indkomst, Tiendens Afløsning, Vejteknikens rivende Udvikling i de senere Aar, Skolevæsenets Centralisering o. s. v., o. s. v.

Dog en stor og gammel Tanke — Folkeforsikring — ligger endnu uløst. Det bliver de kommende Aartiers Arbejde at føre denne og de Krav, som Fremtiden stiller, ud i Livet paa en saadan Maade, at baade Nyder og Yder kan være tjent dermed.

Tak til alle, der inden for Sogneraadsforeningen har forsøgt at bidrage deres til en human og sund Udvikling af det kommunale Arbejde.

Herman Madsen, Nielsbygaard.

Laurids Lauridsen, Starup.

Hans Duborg.
Formand fra 1931.

Karl Andersen, Janderup.

R. Eskesen, Seestgaard.

Fortegnelse

over

Sogdenes Indbyggerantal Aar 1801, 1870 og 1925.

Sogneraadsformændene fra 1868 indtil nu.

1. Januar 1868 afløstes Sogneforstanderskab af Sogneraad.

Og eventuelt Sogdenes Adskillelisesaar.

Indbyggerantal i Ribe Amts Landkommuner henholdsvis:

31,532 — 59,306 — 103,324.

Aal.

Indbyggere: 672 — 1007 — 1738.

Formand 1868 Sognepræst Otto Blok. 80 Kaptajn K. Blok, Kjær-
gaard. 86 Niels Kristensen, Broeng. 92 Møller Nikolaj Holm, Hessel-
med. 1903 Jens Vindfeldt, Hesselmed. 09 Jens Th. Jensen, Skjødstrup.
20 Plantør M. P. Madsen, Vrøgum. 29 Peder Kristensen, Gedbjerg.

Aarre.

Indbyggere: 252 — 502 — 715.

Formand 1868 Niels K. Jørgensen, Aarre. 71 Peder B. Nielsen,
Gunderup. 77 Lars Mose, Aarre. 83 Niels Kristensen, Tranberg. 96
Lærer Lauridsen, Aarre. 99 Niels Nielsen, Tranberg. 1901 Peder Han-
sen, Aarre. 04 Hans Ventzelsen, Jyllerup. 09 Peder A. Riis, Tranberg.
15 Kristen H. Sørensen, Aarre.

Aastrup.

Aastrup-Starup adskiltes kommunalt 1867.

Indbyggere: 269 — 639 — 1407.

Formand 1868 H. Th. Møller. 71 Povl Andersen, Gjettrup. 77 Pa-
stor A. Schou. 89 Poul Andersen, Gjettrup. 95 Kristian Thomsen,
Terpling. 1901 Andreas Ventzelsen, Terpling. 07 Th. Kr. Thomsen,
Terpling. 13 Søren Andersen, Aastrup. 25 Niels P. Nielsen, Aastrup.
31 N. B. Sørensen, Tvile.

Alslev-Hostrup.

Indbyggere: 662 — 830 — 1114.

Formand 1868 Pastor Müller. 70 Niels K. Kristiansen, Toftnæs. 71 Lærer A. Kristiansen. 80 Kristian Lund, Vibæk. 86 Kristen Nissen, Alslev. 98 Elias Jepsen, Kraunsø. 1909 Karl Gregersen.

Ansager.

Indbyggere: 509 — 1166 — 3270.

Formand 1868 Jens Bertelsen, Mølbygaard. 69 Morten Hansen, Ansager Mølle. 73 John Jensen, Rotviggaard. 76 Stefan M. Kristiansen, Skovlund. 79 A. C. Nissen, Holtegaard. 80 Kr. Lauridsen, Krongaard. 85 Kr. Pugdall Nielsen, Kvie. 86 Jens Kristensen, Krongaard. 92 Anders Laugesen, Tiphede. 96 Kr. Vadh, Stenderup. 97 Jens Kr. Nielsen, Gejlgaard. 98 Jens Kristensen, Krongaard. 1904 Bertel Mølby, Mølbygaard. 21 H. P. Hansen, Ansager. 30 Møller E. Hennelund, Ansager.

Andst.

(Se Gjesten).

Indbyggere i Andst: 540 — 1054 — 1825.

Formand 1896 Thomas Jensen, St. Andst. 1904 Hans Chr. Esbensen, Glibstrup. 13 Jens Jensen, Gamst. 21 Karl Jakobsen, Lille Gamst.

Bramminge.

(Se Darum).

Bramminge Stationsby ligger i 3 Kommuner (Bramminge, Hunderup og Sneum).

Indbyggere i Bramminge: 172 — 345 — 1963.

Formand 1868 Lojtnant Fabricius, Bramminge Hovedgaard. 69 Mikkell Lauridsen. 70 Niels Hansen. 77 Kristian Poulsen. 80 Niels Hansen. 81 Mikkell Lauridsen. 82 Niels Hansen. 83 Mikkell Lauridsen. 84 Lærer Klausen, Nøraa. 89 Mads Nielsen. 92 Hans Iversen. 94 Købmand P. Skou. 95 Niels M. Kristensen. 96 Morten Knudsen. 98 Møller Niels Povlsen. 1901 Sørensen, Bramminge Hovedgaard. 04 Købmand Kr. Hestbech. 05 Smed H. M. Thomsen. 07 Grosserer M. A. Madsen. 09 Sillas Mortensen. 13 Forstander J. N. Brande. 14 H. M. Thomsen. 18 A. E. Olesen Skjærbæk. 19 Tonnes Tonnesen. 22 Købmand A. A. Øllgaard.

Bryndum-V. Nebel.

Indbyggere: 709 — 1161 — 1875.

Formand 1868 Jørgen Nielsen, Lifstrup. 77 Lærer Søren Jørgensen, Forum. 83 Lærer N. P. Lønne, Gjesing. 95 Søren Villadsen, Kjersing. 1907 Hans Sørensen, Schæffergaard. 21 Hans Schmidt, Guldager. 29 Lambert Lambertsen, Kjersing.

Brørup.

Brørup-Lindknud adskilt 1909.

Indbyggere i Brørup: 439 — 1051 — 2463.

Formand 1868 Hubert. 70 Tonnesen. 73 Hans Kr. Nielsen. 76 Villum Nielsen. 79 Læge Boy. 82 Købmand V. Schmidt. 86 Jok. Søltøft. 89 Søren P. Andersen. 92 Købmand V. Schmidt. 95 Klaus Moltesen. 98 Søren Jakob Sørensen. 1904 Købmand V. Schmidt. 09 A. Andersen. 22 P. Brorsen. 25 J. A. Velling. 29 Søren Hansen.

Darum.

Darum-Bramminge adskilt 1862.

Indbyggere i Darum: 584 — 681 — 906.

Formand 1868 Pastor Gad. 73 Povl Jepsen. 75 Hans Lambertsen. 78 P. Chr. Pedersen. 82 Povl Jepsen. 86 Knud Hansen. 89 Lambert Hansen. 92 Thomas Sørensen. 95 Niels Kr. Jensen. 97 Anton Nielsen. 98 Lambert Hansen. 1903 Marinus Lundgaard. 06 Kristian Jepsen. 07 Marinus Lundgaard. 09 Søren Vejrup. 13 Gjerluf Knudsen.

Faaborg.

Indbyggere: 388 — 894 — 1793.

Formand 1868 Pastor Ivendsen. 69 Kristian Pedersen, Autrup. 77 Pastor Sørensen. 78 Niels P. Pedersen, Debel. 83 Kroejner Niels Iversen, Faaborg. 86 Jeppe Lauridsen Pedersen, Debel. 89 Niels Lauridsen Nielsen, Slebsager. 90 Hans Olsen, Rodebæk. 93 Frands Hillestrup, Slebsager. 95 Terkel Kristensen, Vrenderup. 1901 Jeppe Ravn, Faaborg. 07 Nis P. Nielsen, Agerbæk. 19 Berg Møller, Debel. 21 Mathias Kjeldsen, Fuglsig.

Farup.

Indbyggere: 763 — 879 — 852.

Formand 1868 Pastor Kühnel. 69 Pastor Høgsbro. 74 Mads Hansen. 77 Kr. Gøtfredsen. 78 Tobias Vindfeldt. 79 Hans Tranberg. 80 Thomas Vindfeldt. 83 Mads Hansen. 86 Tobias Tobiasen. 87 Mads Hansen. 88 Peder Frøsig. 90 Hans Bossen. 92 Hans Vejrup. 93 Terman Vindfeldt. 95 Tobias Hansen. 1901 Jørgen Schultz. 04 Marius Tobiasen. 07 Søren Brorsen. 08 Filip Tobiasen. 11 Kr. S. Nielsen. 17 Povl Boysen.

Folding.

(Se Malt).

Indbyggere: 245 — 599 — 760.

Formand 1913 Kr. Riis Madsen. 16 Jeppe Nielsen.

Føvling.

Føvling-Holsted adskilt 1907.

Indbyggere i Føvling: 667 — 1804 — 2261.

Formand 1868 Baltzer Hansen, Lundtofte. 78 Jørgen Madsen, Nielsbygaard. 83 Anton Hjort, Tobøl. 1907 Herman Madsen, Nielsbygaard.

Gjesten.

Andst-Gjesten adskilt 1896.

Indbyggere i Gjesten: 392 — 1054 — 1646.

Formand 1868 ? 82 Henrik Simonsen, Ø. Gjesten. 83 V. Hansen, Andst. 86 H. M. Lund, Ø. Gjesten. 89 Henrik Simonsen, Ø. Gjesten, 92 Thomas Jensen, Andst. 96 N. J. Bundgaard, Kærholm. 98 Lærer H. P. Sørensen. 1909 H. Mosgaard, V. Gjesten. 21 Kl. Skjøde, Røjgaard. 26 Jens Jensen, Ø. Gjesten. 27 Skrædder Lindø Kristensen. 28 Kr. Bennedsen, Ø. Gjesten.

Grene.

(Se Grindsted).

Indbyggere: 225 — 385 — 994.

Formand 1921 Mads Hansen, Billund.

Grimstrup.

Indbyggere: 492 — 732 — 1079.

Formand 1868 Pastor N. Lange. 71 Jørgen Thomsen, Roust. 74 Niels Jessen, Roust. 76 Laust Due, Roust. 80 Søren Nielsen, Blaa-holm. 86 Niels Knudsen Kristensen, Roust. 89 Søren Povlsen, Roust. 90 Søren A. Jensen, Hjortkær. 92 Søren Nielsen, Blaa-holm. 98 Valde-mar Dose, Roust. 1901 Bakken Kristensen, Rousthøje. 09 Niels M. Pedersen, Roust. 13 Peter Thomsen Pedersen, Roust. 17 Iver K. Jes-sen, Roust, 32 Villiam Jepsen, Grimstrup.

Grindsted.

Grindsted-Grene adskilt 1921.

Indbyggere i Grindsted: 491 — 684 — 3382.

Formand 1868 Pastor Scherner. 70 Kr. Nielsen, Søndergaard. 76 Distriktslæge Jensen. 82 Niels Laursen, Utøft. 90 Anton Jensen, Morsbøl. 95 Niels Nielsen, Modvig. 99 Anders Præstegaard, Grindsted. 1903 Hans Jakobsen, Jerrig. 07 Anton Jensen, Morsbøl. 17 J. P. Jen-sen, Grindsted.

Guldager.

Indbyggere: 840 — 940 — 1641.

Formand 1868 Pastor Schøler. 74 Peder Hansen, Tobøl. 77 Lærer P. Eskesen, Sædding. 78 Peder Hansen, Tobøl. 81 Lærer K. Jørgensen, Guldager. 88 Hans Ølgaard Nielsen, Hjerting. 1925 Søren K. Sørensen, Tobøl.

Gørding.

Gørding-Vejrup adskilt 1909.

Indbyggere i Gørding: 493 — 1275 — 2367.

Formand 1868 Hans Chr. Eskesen, Sdr. Lovrup. 71 Johannes Juulsen, Ilsted. 74 Enevold Severinsen, Gørdinglund. 79 Jes Andersen, Bøel. 88 J. P. Hansen, Gørding Mølle. 91 Søren Mølgaard, Lovrup. 1903 Mads P. Madsen, Ilsted. 11 P. K. Pedersen, Gørdinglund. 18 Trafikassistent Rasmussen. 31 Marius Lauridsen, Lundbækgaard.

Hejnsvig.

(Se Vorbasse).

Indbyggere i Hegnsvig: 309 — 698 — 1858.

Formand 1915 Plantør J. Møller Kristensen. 29 Stationsforstander H. G. Hougaard. 31 Plantør J. Møller Kristensen.

Henne-Lønne.

Indbyggere: 791 — 1357 — 1546.

Formand 1868 Kr. J. Vejlgård. 74 Søren Olesen, Henneberg. 77 Kr. G. Adersen, Houstrup. 83 M. C. Haahr, Stausø. 89 Niels P. Nielsen, Henneberg. 95 Jens Høy, Tebelgaard. 96 Mads Nielsen, Stausø. 1901 Søren Søndergaard, Henneberg. 03 A. Pedersen, Stausø. 05 Broder Brodersen, Lønne. 09 John Høy, Lønne. 10 Kr. Legaard, Dyreby. 17 Broder Brodersen, Lønne.

Hjarup.

(Se Vamdrup).

Indbyggere i Hjarup: 188 — 509 — 548.

Formand 1906 Anders Jessen. 09 Jens Thomsen. 17 Knud Knudsen. 25 Jens Thomsen. 29 Jens Jessen.

Hjortlund.

Indbyggere: 240 — 362 — 386.

Formand 1868 Peter Bertelsen. 71 Niels Hollænder. 74 Johan Kristensen. 76 Laue Ebbesen. 77 Johan Kristensen. 78 Elias Bertelsen. 80 Hans Wulff. 83 Simon Nissen. 85 Mads Kr. Bertelsen. 89 Niels P. Lund. 92 Jens P. Bjerrum. 96 Peter Th. Simonsen. 98 Morten Kristensen. 1900 Jens P. Bjerrum. 01 Kristen Bertelsen. 08 Hans Bertelsen. 12 Hans Vejrup. 13 Kristen Bertelsen. 16 Niels P. Nielsen. 22 Povl Povlsen. 25 Niels P. Nielsen. 29 Hans Brorsen.

Hodde.

Hodde-Tistrup adskilt 1923.

Indbyggere: 182 — 303 — 556.

Formand 1868 Jeppe Jessen, Hodde. 72 Jes Plauborg, Galtho. 80 Adolf Hansen, Galtho. 83 Hans Plauborg, Tistrup. 89 Hans K. Løvborg, Løvborg. 95 Jens Østergaard, Snorup. 1902 Jens Kristiansen, Tønding. 17 Niels M. Pedersen, Agerkrog. 23 Jens N. Møller, Hodde. 31 Hans Kr. Hansen, Hodde.

Holsted.

(Se Føvling).

Indbyggere: 295 — 936 — 2592.

Formand 1907 Branddirektør Lukas Jørgensen. 17 Bogtrykker P. N. Pedersen.

Ho-Oksby.

Indbyggere: 874 — 858 — 1000.

Formand 1868 Henrik Nielsen, Ho. 77 N. C. Graungaard, Vejrs. 80 Terkel Kristensen, Ho. 83 Skibsfører P. Bertelsen, Ho. 95 Kristen Nielsen, Oksby. 07 Klitinspektør V. Pinholt, Vejrs. 17 Klitplantør Raun Pedersen, Oksby. 25 Klitplantør J. Brun, Bordrup.

Horne.

Horne-Thorstrup adskilt 1929.

Indbyggere i Horne: 626 — 1035 — 1306.

Formand 1868 Pastor Sommer. 69 Frederik Horsbøl, Yderik. 70 Kammerherre Rosenørn Teilmann, Nørholm. 83 Forpagter S. Hansen, Nørholm. 85 Ib Søndergaard, Thorstrup. 1913 Niels Linding Nielsen, Rotbøl. 17 J. P. A. Jessen. 27 Thomas Urup, Sig. 29 P. Larsen Kristensen, Hornelund.

Hunderup.

(Se Vilslev).

Indbyggere i Hunderup: 313 -- 619 — 1200.

Formand 1925 Mads Lauridsen, Sejstrup.

Janderup-Billum.

Indbyggere: 896 — 1431 — 1814.

Formand 1868 Kammerraad J. M. Vandborg, Janderup. 81 S. M. Sørensen, St. Hebo. 89 Peter Haas, Hyllerslev. 92 Laurids Nielsen, Janderup. 95 P. L. Schmidt, Kærup. 1904 Niels B. Olesen, Janderup. 07 N. Bondesen, Janderup. 13 Kr. Hansen, Janderup. 21 Karl Andersen, Janderup.

Jerne-Skads.

Esbjerg var i Fortiden en Strandmark i Jerne-Skads Kommune. 1868 boede der 13 Indbyggere. 1900 var der 13,000 og 1932 ialt 28,600 Mennesker.

Eshjerg blev selvstændig Sognekommune 1894 og Medlem af Sogneraadforeningen. 1. Januar 1899 ophøjedes Eshjerg til Købstad.

Formand fra 1894 til 1899 Lærer A. Andersen.

Jerne.

Jerne-Skads adskilt 1913.

Indbyggere i Jerne: 509 — 1357 — 4808.

Formand 1868 Provst Assens. 70 Hans P. Mortensen, Veldbæk. 71 Therkel Nielsen, Andrup. 74 Kr. Mortensen, Jerne. 77 Lærer H. H. Sørensen, Veldbæk. 80 Therkel Nielsen, Andrup. 83 Postekspeditor Due, Eshjerg. 84 Therkel Nielsen, Andrup. 87 Lærer H. H. Sørensen, Veldbæk. 92 Lærer A. Andersen, Eshjerg. 94 P. Nielsen, Sadderup. 97 P. Jakob Hansen, Oxvang. 1901 P. Hansen Brorsen, Vognsbøl. 01 Kr. N. Kristensen, Maade. 04 Hans Nielsen, Nourup. 13 Købmand Dahl, Boldesager. 25 Lærer N. P. Nielsen, Boldesager.

Jernved.

Indbyggere: 533 — 794 — 1194.

Formand 1868 Hans Jensen Duborg, Jernvedlund. 71 Hans H. Hansen, Plougstrup. 77 Peder Lyndgaard, Jernvedlund. 80 Jørgen Greve, Jernvedlund. 83 Abraham Kristensen, Jernvedlund. 89 Hans Jensen Duborg. 91 Martin Pedersen, Jernved. 92 Jørgen Mørk, Gredsted. 1901 Abraham Kristensen. 04 Niels Boysen, Gredsted. 06 Jørgen Mørk. 09 Anton Troelsen, Plougstrup. 23 Hans Duborg, Gredsted.

Kalslund.

Efter Genforeningen fik Kalslund i 1928 igen sine gamle Sognegrænser ved Indlemmelse af Byerne Hjortvad, Baungaard og Ravning. Disse Byer overflyttedes samtidigt fra Haderslev til Ribe Amt.

Indbyggere: 180 — 331 — 382.

Formand 1868 Conrad Knudsen, Kalslund Kro. 74 Kr. Simonsen. 76 Povl Hansen. 77 Hans Th. Lund. 78 Conrad Knudsen. 80 Hans Th. Lund. 82 Kr. H. Simonsen. 86 Andr. P. Kjær. 88 K. M. Jensen. 95 Andreas P. Kjær. 97 Folketingsmand Jørgen Jørgensen. 1907 Hans Holm, Kalslund Kro. 09 Morten Sørensen. 18 Martin Hansen. 22 Aage Kalf, Kalslund Kro.

Kvong.

Indbyggere: 284 — 479 — 625.

Formand 1868 Pastor Jakobsen. 74 Hans A. Nielsen. 76 Frands Jessen. 80 Henrik Høj. 82 Niels Jensen. 85 Frands Pedersen. 86 Laurids Hjørngaard. 89 Lærer Kristiansen. 92 Lars Madsen. 95 Jens Nielsen. 98 Laurids Hjørngaard. 1900 Lærer Kristiansen. 02 Jens Isaksen. 04 Niels Jensen. 07 Jens Nielsen. 21 Kristen Maegaard. 29 Kristen Henneberg.

Lejrskov-Jordrup.

Indbyggere: 835 — 2119 — 2278.

Formand 1868 Laurids Schelde, Ferup. 76 Christen Schelde, Nørupgaard. 80 Chr. Ejler, Ferup. 83 Hans Pedersen, Ferup. 86 Christen Schelde. 89 Peter Jensen, Jordrup. 92 I. C. Jakobsen, Lejrskov. 93 Chr. Hvolbøl, Ferup. 99 Hans Pedersen, Ferup. 1906 Jens Hansen, Egholt. 26 Jens Schelde, Nørupgaard.

Lindknud.

(Se Brørup).

Indbyggere: 287 — 884 — 1545.

Formand 1909 Peter Petersen. 10 Peter Nielsen. 15 Niels Thøgersen. 29 Johannes Nielsen.

Lunde.

Lunde-Ooutrup adskilt 1917.

Indbyggere i Lunde: 503 — 702 — 1104.

Formand 1868 Kristian Mathiesen, Vittarp. 74 Jens Pedersen, Nørvang. 75 Niels Kjærgaard Pedersen, Lunde. 79 Jeppe Kr. Nielsen, Dybvadgaarde. 82 Hans Frandsen, Løftgaard. 85 Laurids K. Mortensen, N. Tarp. 88 Kristian Mathiesen, Vittarp. 92 Jan Hansen, Skyhede. 93 Købmand Th. Bennedsen, Lunde. 97 Søren K. Jessen, V. Debel. 1900 Th. Bennedsen. 03 Søren K. Jessen. 07 Hans Madsen, Løftgaard. 09 Niels Lund, Kastkjær. 14 Karl Jensen, Vittarp. 17 Niels P. Nielsen, Nørlund. 21 Thomas Nielsen, Dybvadgaarde. 29 Jens Henneberg, Lundager.

Lustrup-Tved-Tange.

(St. Kathrine Landdistrikt).

Indbyggere: 288 — 1870 — 382.

Indlemmet i Ribe 1913.

Læborg.

(Se Vejen).

Indbyggere i Læborg: 321 — 752 — 885.

Formand 1909 Nis J. Nielsen, Gammelbygaard. 14 A. Andersen, Gammelby. 16 Nis J. Nielsen. 21 Hans Klausen, Nyby. 25 M. Fink, Edelsborg.

Malt.

Malt-Folding adskilt 1913.

Indbyggere i Malt: 347 — 1086 — 2283.

Formand 1868 Landinspektør J. Jensen, Kristianshøj. 71 Jens Ebbesen, Melvanggaard. 74 Jens P. Hagensen, Askov. 77 Niels Hansen, Maltbæk. 95 Jeppe Madsen, Maltbæk. 1913 Peder Sørensen, Kristianshøj. 17 Kristen L. Jepsen, Maltbæk. 25 Johs. Kristensen, Malt.

Manø.

Indbyggere: 97 — 244 — 213.

Nordby.

Indbyggere: 1363 — 2232 — 2184.

Formand 1868 ? 74 Toldforvalter Launy. 77 Lærer V. A. Lauridsen. 89 Skibsbygmester S. Abrahamsen. 98 Købmand N. J. Andersen. 1904 Sagfører Kr. Kristensen. 07 Lærer H. Povlsen. 09 Læge Antonisen. $\frac{1}{4}$ 09 Birkefuldmægtig J. A. Jørgensen. 13 P. N. Pedersen. 21 D. B. Thyssen. 22 P. N. Pedersen. 27 N. M. Kallesen. 29 P. N. Pedersen. 30 N. M. Kallesen.

Næsbjerg.

(Se Øse).

Indbyggere i Næsbjerg: 264 — 339 — 661.

Formand 1928 Eske Eskesen, Næsbjerg.

Nørre Nebel-Lydum.

Indbyggere: 688 — 958 — 1530.

Formand 1868 Hans Thuesen, Sædding. 71 C. Husted, Sædding. 72 Frands Madsen, Lydum. 73 Kr. Jensen, Hundhale. 75 J. Jakobsen, Rærup. 78 Jakobus Riis, Lydumgaard. 81 Mads Nissen, Sædding. 85 Søren Jensen, Sædding. 88 Niels Høj, Lydum. 91 Hans Lund, Rærup. 94 Chr. Christensen, Sædding. 97 Chr. Th. Christensen, Sædding. 1910 H. B. Svenningsen, Nebel. 32 Martin Jakobsen, Rærup.

Obbekjær.

Fik ved Grænsedragningen 1864 en Indlemmelse (Vesterenge og Kamp).

Indbyggere i Obbekjær	91 — 97	} samlet 276.
— i Vesterenge	8 — 59	

Formand 1868 Jørgen P. Hansen. 73 Jakob Vind. 74 Hans Jørgen Hansen. 86 Jakob Vind. 92 Hans A. Hansen. 95 Hans Kaltoft. 98 Jakob Vind. 1904 Hans Kaltoft. 07 Andreas Vind.

Outrup.

(Se Lunde).

Indbyggere i Outrup: 604 — 878 — 1237.

Formand 1917 Hans Jepsen, Dejrup. 19 Jens Juul, Rottarp, 22 Karl Jensen, Vittarp. 25 Niels P. Pedersen, Rottarp. 29 Jeppe Schmidt.

Seem.

Indbyggere: 537 — 684 — 789.

Formand 1868 Kristen K. Boe, Seem. 71 Kristen Kristensen, Varming. 74 Thomas Thomsen, Varming. 77 Kristen K. Boe. 80 Lærer Corneliusen, Høm. 83 Hans Lassen Karkov, Høm. 87 Povl Vestergaard, Varming. 90 Hans Nørgaard, Høm. 93 Kristen C. Boc. 97 Niels Ohrt, Faurholt. 1902 Niels Nørgaard, Høm. 01 Hans Chr. Vind, Høm. 09 Kristen C. Boc. 10 Sergent L. Frederiksen. 19 Kristian Schmidt, Seem. 21 Kr. Bennedsen, Høm.

Seest.

En lille Del af Kommunen indlemmedes i 1913 i Kolding og i 1930 en større Part med 1622 Indbyggere. Samtidig overflyttedes den indlemmede Del fra Ribe til Vejle Amt.

Indbyggere: 416 — 935 — og efter Fraskillelsen 901.

Formand 1868 Jørgensen, Seest Vandmølle. 69 Kr. Holst, Virke-lyst. 71 H. N. Beck, Teglgaarden. 74 Lærer S. Nielsen. 86 P. Møller, Baltzergaard. 89 H. Wissing, Seest Vandmølle. 1927 R. Eskesen, Seest-gaard.

Skads.

(Se Jerne).

Indbyggere: 348 — 620 — 898.

Formand 1913 Jørgen Silladsen, Andrup. 14 M. Jensen, Sadde-
rup. 16 Jørgen Silladsen, Andrup.

Skanderup.

Indbyggere: 451 — 1433 — 2458.

Formand 1868 M. Harlev. 71 J. Bøjsen. 74 Løjtnant de Nully. 77 J. Bonnesen. 85 K. Birk. 89 C. C. Petersen. 92 C. Balslev. 95 Th. Hansen. 1909 P. Midtgaard. 13 Tømrer J. C. Hansen. 19 Joh. Nielsen. 23 K. Knudsen.

Sneum.

(Se Tjæreborg).

Indbyggere i Sneum: 359 — 537 — 791.

Formand 1921 Jens P. Skoubo.

Starup.

(Se Aastrup).

Indbyggere: 172 — 282 — 821.

Formand 1868 Niels Kristensen, Vestterp. 74 Hans P. Iversen, Tofterup. 80 Hans Iversen, Tofterup. 86 Søren Kristensen, Sdr. Starup. 89 Lærer Kr. L. Knudsen, Nr. Starup. 95 Hans Hansen (den ældre), Sdr. Starup. 98 Hans Hansen (den yngre), Sdr. Starup. 1901 Hans Hansen, Nr. Starup. 07 Hans P. Hansen, Sdr. Starup. 09 L. Lauridsen, Kallehave.

Sønderho.

Indbyggere: 867 — 1027 — 547.

Formand 1868 Skibsfører Jes Schmidt. 71 Pastor Hilde. 73 Køb-
mand Sonnichsen. 74 Skibsfører P. Brinck. 79 Skibsfører Jens Jen-
sen. 83 Skibsfører Jens Lydom. 86 Købmand Broder Kristensen. 89
Skibsfører Niels Brinck. 95 Skibsfører Niels Outzen. 98 Agent Peder
Pedersen. 1902 Skibsfører Niels Fischer. 04 Fangemester Mads Kro-
mann. 05 Skibsfører Anders Knudsen. 13 Købmand Lorentzen. 17
Skibsfører Niels Outzen (den yngre). 32 Gaardejer Marius Nielsen.

Thorstrup.

(Se Horne).

Indbyggere: 431 — 561 — 874.

Formand 1929 Søren Therkildsen, Sig.

Tistrup.

(Se Hodde).

Indbyggere i Tistrup: 414 — 967 — 2002.

Formand 1923 Kristen Pedersen.

Tjæreborg.

Sneum-Tjæreborg adskilt 1921.

Indbyggere i Tjæreborg: 487 — 747 — 1148.

Formand 1868 Niels Hansen, Krogsgaard. 70 Kristian Kjeldsen, Allerup. 74 Niels Andersen, Tjæreborg. 77 Jef Hansen, Opsneum. 92 Kristian Kjeldsen, Allerup. 98 Søren Th. Jensen, Sneum. 1901 H. P. Hansen, Sneumgaard. 05 J. M. Therkildsen, Tjæreborg. 14 J. P. Skoubo, Sneum. 17 J. M. Therkildsen, Tjæreborg.

Vamdrup.

Hjarup-Vamdrup adskilt 1906.

Indbyggere i Vamdrup: 507 — 2030 — 3698.

Formand 1868 Pastor Find. 71 Lærer C. Hansen. 74 G. Grüner. 75 Jep Jessen. 77 Lærer C. Hansen. 80 Jeppe Poulin. 83 Lærer C. Hansen. 86 J. N. Dahl. 89 Toldkontrollør Nielsen. 90 Hans Friis. 92 Kr. Moos. 1903 Martinus Friis. 06 Søren Hørlyck. 24 Læge Bruun. 25 Stationsforstander B. Frost.

Varde Landsogn.

Indbyggere: 319 — 435 — 744.

Formand 1868 Hans P. Jessen, Mejls. 71 Kristen Sand, Mejls. 74 Kristen Larsen, Mejls. 77 Hans Kr. Jessen, Orten. 80 Anders Kristensen, Mejls. 82 Hans Kr. Jessen, Orten. 83 Kristen Sand, Mejls. 89 Niels Pedersen, Orten. 92 Jes Schmidt, Mejls. 1901 Niels Madsen, Mejls. 04 Niels Pedersen, Orten. 07 Herman Hansen, Frisvad. 13 Jeppe Jessen, Orten. 17 Thomas Lorentzen, Frisvad. 19 Niels M. Jessen, Gellerup. 25 Thomas Thomsen, Orten.

Veerst-Bække.

Indbyggere: 554 — 1501 — 2045.

Formand 1868 Niels Gamst, Veerst. 71 Niels Johnsen, Bække. 77 Jørgen Ravn Simonsen, Asbo. 80 Kristen Jensen, Veerst. 83 Jørgen N. Povlsen, Veerst. 86 Jeppe Skjøde, Veerst. 88 Jørgen Ravn Simonsen. 92 Niels Nielsen, Bække. 97 Peter Vaaben, Bække. 1907 John Nielsen, Bække. 09 Købmand Jens Hoffskov, Bække. 21 Niels Jokum Andersen.

Vejen.

Vejen-Lærborg adskilt 1909.

Indbyggere i Vejen: 296 — 865 — 3927.

Formand 1868 Steffen Iversen, Dortheasminde. 72 Anders Blok Jessen, Vejen. 74 Kristen Madsen, Gammelby. 80 Jens Nielsen Holm, Vesterholm. 84 Ebbe Madsen, Vejen. 88 Hans Olsen, Baungaard. 89 Fabrikant Joh. Lauridsen, Vejen. 95 Ebbe Madsen, Vejen. 1901 Fabrikant Joh. Lauridsen, Vejen. 07 Købmand A. P. Sørensen, Vejen. 09 Bogholder Kr. Andersen, Vejen. 12 Smedemester L. P. Pedersen, Vejen. 21 J. Kr. Madsen, Baungaard. 24 N. M. Sørensen, Lille Dalgaard. 25 Skolebestyrer P. Hauge, Vejen.

Vejrup.

(Se Gørding).

Indbyggere: 265 — 604 — 991.

Formand 1909 Herman Hermansen. 13 Iver Iversen. 21 August Mikaelen. 22 J. Lambertsen.

Vester Nykirke.

Indbyggere: 340 — 530 — 634.

Formand 1868 Kammerraad Jespersen, Endrupholm. 75 M. N. Mikkelsen, Vong. 83 Mads Jensen, Vong. 89 N. Nielsen, Haragergaard. 92 Mads Jensen, Vong. 1902 H. C. Jespersen, Endrupholm. 12 Hans M. Poulsen, Størsbøl.

Vester Vedsted.

Indbyggere: 526 — 740 — 1063.

Formand 1868 Pastor Sørensen. 74 Jannik Davidsen, V. Vedsted. 80 Søren Beck, Sdr. Farup. 82 Jannik Davidsen. 85 Søren Beck. 89 Jannik Davidsen. 98 Niels Lund, V. Vedsted. 99 Klaus Okholm, V. Vedsted. 1901 A. J. Lassen, Sdr. Farup. 04 Klaus Okholm. 08 Truels A. Truelsen, V. Vedsted. 12 Jens Pinborg, V. Vedsted. 18 Lærer S. P. Ernebjerg.

Vilslev.

Vilslev-Hunderup adskilt 1925.

Indbyggere i Vilslev: 712 — 741 — 789.

Formand 1868 Pastor Friis. 73 Hans Hjerrild, Jedsted. 75 Niels Lauridsen, Vilslev. 77 Hans S. Hansen, Vilslev. 78 Enevold Kristensen, Jedsted. 79 Peder Tobiasen, Hunderup. 83 Søren Andersen, Vilslev. 85 Andreas Madsen, Vilslev. 86 Therkel Knudsen, Vilslev. 92 Andreas Madsen. 95 Nis J. Viind, Sejstrup. 98 Therkel Knudsen, Vilslev. 1909 Niels Holdensen, Sejstrup. 13 Mads Lauridsen, Sejstrup. 25 Mikael Kristensen, Jedsted.

Vorbasse.

Vorbasse-Hejnsvig adskilt 1915.

Indbyggere i Vorbasse: 453 — 947 — 1511.

Formand 1868 Niels Madsen, Nebel. 80 Lærer Møller, Vorbasse. 83 Kr. Johnsen, Fitting. 86 Skovrider Sørensen, Høllund. 88 Niels Nielsen, Nebel. 93 Kristen Petersen, Donslund. 1907 Niels Jensen, Vorbasse. 13 Plantør Møller Christensen, Trøllund. 15 Assistent Chr. Christensen, Slaugaard. 25 Hans N. Hansen, Vorbasse. 29 Jens Petersen, Almstok.

Ølgod.

Indbyggere: 746 — 1999 — 3803.

Formand 1868 Niels Hansen Uhd. 71 Jørgen Hatting. 77 Niels Frandsen. 80 Møller Thomas Jensen. 83 Jørgen Hatting. 86 Landinspektør T. Jensen. 89 Møller Thomas Jensen. 92 Møller Kr. Laur. Jensen. 95 Kristen K. Mikkelsen. 96 Graves Birkmose. 1907 Jens Møller Kristensen. 16 Jens Sørensen. 21 Sagfører Aarrebo. 29 Anders Mikkelsen.

Øse.

Øse-Næsbjerg adskilt 1928.

Indbyggere i Øse: 438 — 805 — 1526.

Formand 1868 Niels Jensen, Oved. 77 Peter Hansen Schwartz, Øse. 80 Jens Kristensen, Vesterbæk. 83 Jens Kr. Thomsen, Skonager. 86 Niels Povlsen, Vesterbæk. 89 Jens Nielsen, Oved. 92 Jørgen Nielsen, Øse. 95 Laurids Hansen, Næsbjerg. 98 Søren K. Sørensen, Høstrup. 1921 Jens Gammelby Jensen, Vesterbæk.

Øster Vedsted.

Indbyggere: 199 — 224 — 301.

Formand 1868 ? 72 Peder Knudsen. 83 Frederik Grønnebæk. 86 Anders Skak. 89 Søren Hansen. 1901 Peder Evald Nielsen. 16 Peder S. Pedersen. 21 Peder Evald Nielsen. 25 Peder S. Pedersen.